

Werkplek Louis Couperus

'Tentoonstellingen uitgelicht', pag. 15

In dit nummer

Onderzoek bevrijding
bij 'De Punt'2

De onzichtbare
kinderen.....5

Vergeten acties van
Papoea's op Biak.....7

Surinaamse
slavenregisters komen
online.....11

Herdenken 2.0:
Ereveld vol leven.....14

Tentoonstellingen
uitgelicht.....15

Project Koninklijke
Rotterdamsche Lloyd
geopend.....18

Indisch Herinnerings-
centrum gaat
verhuizen.....19

Pelgrimsreis naar
Thailand.....24

Alfred Birney in
selectie voor de Libris
Literatuurprijs.....24

De 'Biep' is weer
helemaal hot.....25

Van de redactie

NICC Enquête

De beloofde NICC Enquête is enkele maanden geleden naar de abonnees gestuurd en we hebben al heel wat resultaten binnen. We hopen zoveel mogelijk reacties om een zo goed mogelijk beeld te krijgen hoe u over NICC Magazine en over een toekomstig Indisch Centrum denkt. Maar intussen zijn er weer nieuwe abonnees.

Nieuwe abonnees welkom

U ontvangt hierbij uw eerste editie van NICC Magazine. Leest u hem eens door en vertel ons wat u ervan vindt. En als u onze website www.indisch-centrum-denhaag.nl heeft bezocht, wilt u ons ook daarover uw mening laten weten?

Wilt u onze enquête invullen?

De LINK naar de Enquête:

<http://www.survio.com/survey/d/V2Q6P7Y9H2O8F2Q6L>

(enquête laatste maand; eind maart gaan we evalueren)

Ook willen wij wijzen op de mogelijkheid om **NICC Magazine als advertentie medium** te gebruiken. Hierbij een oproep aan alle lezers die eigenaar zijn van een bedrijf of er werkzaam zijn als PR manager om NICC Magazine als mogelijkheid te zien om **uw bedrijf of product onder de aandacht** van nu bijna 9500 abonnees te brengen. Tevens willen wij een beroep doen op uw waardering als abonnee voor het zeer vele werk dat wij maandelijks aan NICC Magazine hebben. Houdt u in gedachten dat NICC Magazine geheel GRATIS is, hetgeen echter niet betekent dat wij geen kosten

hebben. Juist in deze tijden is **uw betrokkenheid** bij NICC Magazine van groot belang en vragen wij u om een vrijwillige **DONATIE**. Wij zullen u daarvoor zeer dankbaar zijn en u zult verzekerd zijn van een blijvende gratis toezending van uw geliefde en gewaardeerde NICC Magazine. Onze volledige bankgegevens zijn: (BIC: RABONL2U)

NL39 RABO 0129 216 836,

t.n.v. **N.I.C.C.** Den Haag NL.

Mogen wij u tenslotte vragen om NICC Magazine zoveel mogelijk bij uw familie, vrienden en kennissen onder de aandacht te brengen? Vraag hen ook gratis abonnee te worden. Wij wensen u weer veel plezier met uw NICC Magazine. En mede dankzij uw donaties en advertenties kan NICC Magazine helemaal GRATIS blijven.

Hans Vogelsang, hoofdredacteur.

Onderzoek bevrijding bij 'De Punt'

Door: Olof van Joolen en Silvan Schoonhoven

Het tussenvonnis over de treinkaping bij De Punt zet veel op zijn kop. Het opent de deur naar nog meer aanklachten vanwege geweld door politie of militairen. Ook kan het vertrouwen van militairen in hun geweldsinstructie op losse schroeven komen te staan, zegt strafrecht deskundige Geert-Jan Knoops.

De rechter vonniste onlangs streng voor de Nederlandse Staat: de gewelddadige beëindiging van de Molukse treinkaping in Drenthe (1977) moet nader onderzocht worden. Dat is onvoldoende gebeurd en volgens de rechtbank Den Haag is de Staat sinds 1954 wel verplicht om geweldgebruik waarbij doden vallen goed uit te pluizen.

De landsadvocaat stelt dat uitgebreid onderzoekwerk na gewelddadige politie-acties tot de jaren negentig niet echt gebruikelijk

was, maar de rechter veegt dat argument van tafel. Dat kan betekenen dat nabestaanden van Nederlands gewapend optreden in bijvoorbeeld Nieuw-Guinea, Suriname of de Antillen een troef in handen hebben om hun gelijk te halen en schadevergoedingen te eisen.

Mariniers: bizarre leugens De Punt

De twee anonieme verklaringen die de basis vormden voor de verdachtmakingen aan het adres van de mariniers die de treinkaping bij De Punt beëindigden, zijn aantoonbaar leugenachtig. Een van de twee mannen is helemaal geen marinier.

Dat vertellen de drie voor de bevrijdingsactie verantwoordelijke commandanten van de mariniers in een exclusief interview met De

Telegraaf. De mariniers worden beschuldigd van het executeren van reeds uitgeschakelde gijzelnemers.

De commandant van de Mariniers, de aanvalsleider en de plaatsvervangend commandant hebben in Den Haag het stilzwijgen verbroken. Foto: Serge Ligtenberg

Nadat de oud-officieren achter de identiteit waren gekomen van de man die in 2011 als marinier X naar buiten kwam, trokken ze hem bij de marineleiding na. Hij blijkt bij de marine te hebben

gezeten als bottelier, een medewerker verantwoordelijk voor eten en drinken. "Hij is niet eens in de buurt van De Punt geweest", zegt de algemeen commandant van de mariniers.

Lees verder:

http://www.telegraaf.nl/binnenland/27516718/Bizarre_leugens_De_Punt_.html

De harde les van Wijster

De mariniers van de Bijzondere Bijstands Eenheid (BBE) van de Marine beëindigden de treinkaping bij het Drentse De Punt in 1977. Ze werden als helden onthaald. Aan die status wordt sinds een paar jaar getornd. De zwaarste aanval: een rechtszaak waarin nabestaanden van kapers de militairen nu beschuldigen van executies. De elite-militairen hebben nooit hun kant van het verhaal willen vertellen. Tot nu. Eenmalig verbreken de drie commandanten van toen hun stilzwijgen.

Tienduizend kogels, een doorzeefde intercity en acht doden. Na de Tweede Wereldoorlog heeft Nederland nooit meer zo'n slagveld gezien als op het Drentse heidemoeras bij De Punt. "Het geweld was absoluut noodzakelijk om de bevrijding uit te voeren", vertelt de marinierscommandant, inmiddels 73. "Natuurlijk, het was fors. Maar het moest. Vanwege de complexiteit van 'het doel', de locatie van de trein, de afgesloten deuren en de positie van de gegijzelden in de verschillende coupés te midden van gewapende terroristen. Het kon niet anders. Wij hebben alles uitputtend met het bevoegd gezag voorbereid en doorgesproken."

Als de mariniers terugkomen bij hun kazerne in Doorn, liggen er bloemen. Aan de poort staan kratten bier. Op de snelweg wordt getoeterd. Automobilisten steken hun duimen omhoog. In de lucht boven de Van Braam

Houckgeestkazerne cirkelt een reclamevliegtuig.

"Mariniers bedankt", staat er op de sleep.

In de decennia die volgen, blijft dat beeld overeind. De militairen zijn de helden en de Molukse kapers de terroristen. Dat zes van hen waren doodgeschoten, wordt gezien als eigen schuld, het bedrijfsrisico van terreur. De commandanten die de leiding hadden over de bestorming verlaten het leger en laten ook in gedachten De Punt achter zich. Ze bouwen succesvolle zakelijke en maatschappelijke carrières op.

In 2011 begint het plaatje te veranderen. In dat jaar duikt het verhaal op van de anonieme 'marinier X'. Hij claimt dat er opzettelijk weerloze kapers met een schot van dichtbij zijn geëxecuteerd. De secretaris-generaal van Justitie zelf zou de opdracht hebben verstrekt: alle gijzelnemers moesten dood. 'Jongens en meisjes die zich niet meer konden verweren zijn gewoon afgeslacht en vermoord', verklaart X in een bijzonder emotionele verklaring die de journalist Jan Beckers verwerkt in een verhaal.

De gekaapte trein bij Wijster.
Foto: ANP

Het ministerie van Veiligheid en Justitie start een onderzoek naar de gang van zaken. Veel is tot dat moment onduidelijk, zo erkennen ook de mariniers. Wie schakelde precies wie uit? Ze hebben geen idee. In 2014 presenteert Veiligheid en Justitie een stevig rapport. De conclusie: het geweld was heftig maar gepast, de

mariniers zijn hun boekje nergens te buiten gegaan. Onmiddellijk begint advocate Liesbeth Zegveld een civiele procedure tegen de Staat, namens nabestaanden van twee gedode kapers. Ze eisen 37.500 euro schadevergoeding vanwege de onnodige dood van hun kinderen. De familieleden willen 'de waarheid'.

Vlak voor de zaak begint, komt een verklaring naar buiten van nog een marinier. Hij geeft zijn identiteit niet prijs en deponeert de verklaring bij een notaris. Deze man claimt dat de militairen tijdens hun laatste briefing te horen kregen dat alle kapers dood moesten.

Een 'regeringsfunctionaris' zou uit Den Haag zijn gekomen om hun deze boodschap in te prenten.

Na de eerste berichten roepen de toenmalige commandanten hun mannen bij elkaar. Ze spreken af om 'zich te onthouden van commentaar zolang er onderzoeken lopen'. Maar met deze rechtszaak en een tweede anonieme verklaring loopt eind 2016 de emmer over.

"Bizarre lulverhalen", vinden de commandanten het.

In een zaaltje in Den Haag zitten ze na lange tijd weer bij elkaar: marinierscommandant kapitein 'A' (73), de commandant van de aanvalseenheid 'B' (67) en eerste luitenant der mariniers en plaatsvervangend commandant 'C' (66). Bijna veertig jaar hebben ze interviews afgehouden. Vlak voor de rechtbank in Den Haag komende week uitspraak doet in de rechtszaak van de nabestaanden, verbreken ze het stilzwijgen. Met hun rangen, niet met hun volledige namen. Die houden de mannen voor zichzelf, omdat ze geen zin hebben in hun directe omgeving dagelijks met De Punt te worden geconfronteerd. De stap naar de media nemen ze volgens A. met tegenzin. "Wij voelden ons als een bokser met

zijn handen op de rug die almaar klappen krijgt. We moesten iets drastisch doen. We kunnen niet eeuwig niets zeggen."

Lees verder:

http://www.telegraaf.nl/reportage/27516645/De_harde_les_van_Wijster_.html

Die geheimzinnige functionaris bestaat niet

De Bijzondere Bijstands Eenheid is voorbereid wanneer het op 23 mei 1977 opnieuw raak is. Op die maandagochtend komt de intercity naar Groningen met bijna honderd passagiers in Drenthe piepend tot stilstand. De hoop dat de actie deze keer vreedzaam afloopt, wordt snel de bodem in geslagen. Ruim de helft van de gevangenen mag de trein uit. Daarna lopen de onderhandelingen met de negen jonge Molukkers vast. Na krap drie weken is de rek er helemaal uit.

Op 9 juni hebben de mariniers hun bevrijdingsplan tot in de kleinste details geperfectioneerd. Op de luchtmachtbasis voeren ze een generale repetitie uit, compleet met Starfighters die bulderend over de trein scheren om de kapers te desoriënteren. "Dat lawaai was niet normaal", vertelt de kapitein. "Je raakt compleet verlamd."

Een dag later wordt duidelijk dat de actie aanstaande is. 's Avonds krijgen de commandanten van procureur-generaal Van der Feltz te horen dat alle contactpogingen op niets zijn uitgelopen. De terroristen hadden een verklaring laten afgeven: "Of vertrek naar het buitenland of de dood." Later die avond komt vanuit Den Haag het groene licht. Hoe dat precies ging, dat weet marinier A. niet meer. Hij krijgt het te horen op een briefing van het beleidsteam. Van een speciaal overgekomen Haagse functionaris is absoluut geen sprake. Die is ook zeker niet

aanwezig tijdens de briefings voor de manschappen.

"Hoe ik dat zeker weet? Ik heb die bevelsuitgifte gedaan", reageert kapitein B. gedecideerd. "Er waren 35 man bij. Ik weet precies wie en durf met honderd procent zekerheid te zeggen dat niemand van die groep naar buiten is gegaan en er geen 'buitenstaanders' aanwezig waren." Hoe kan het dan dat er jaren later allerlei mariniers andere verhalen vertellen? "Als we iedereen die claimt bij De Punt actief te zijn geweest bij elkaar zetten, kun je een voetbalstadion vullen", verzuchten de mannen. "Het verhaal over de geheimzinnige Haagse functionaris is een lulverhaal", vervolgt de kapitein die bij De Punt leiding gaf aan de aanvalseenheden. "Hij zou zowel bij de briefing voor De Punt als die bij de school in Bovensmilde zijn geweest. Dat kan niet. Die bijeenkomsten waren tegelijk, op ruim twintig kilometer van elkaar."

De zes omgekomen Molukkers.

Commandant A. veegt ook alle beschuldigingen dat de kapers de trein niet levend mochten verlaten, resoluut van tafel. "Als ik de opdracht had gekregen om te doden, dan had ik gezegd: zoek maar een andere commandant. Hoe had ik dat de mariniers moeten uitleggen? De suggestie is zo walgelijk, de stoom komt weer uit mijn oren. Ik heb drie minuten naar adem moeten happen toen ik dat voor het eerst hoorde. De instructie was: niet vuren op gijzelnemers die zich zichtbaar

overgeven. Wie zich duidelijk waarneembaar overgaf, is er dus uitgekomen."

"Ik zag de kiezels bij me wegschieten. Ineens besepte je: we worden beschoten", vertelt de eenheidscommandant. Niet duidelijk is of de kapers zelf schieten of dat het afketsende kogels van de scherpschutters zijn. De commandant klimt door de weggeblazen portieren de trein in tussen de mannen- en de vrouwencoupé. Het eerste wat hij ziet, is het lichaam van de 19-jarige Ansje Monsjou, die de pech had dat ze zich op een plek bevond waar volgens de inlichtingen alleen kapers sliepen. "We hadden zoiets niet verwacht, maar we moesten door naar binnen."

Kapitein B. vervolgt: "Een van de terroristen liep naar de vrouwencoupé om zo veel mogelijk slachtoffers te maken. We deden de deur open. Zodra de terrorist ons zag, begon hij te schieten. Ik zag een plukje wol dat uit de mouw sprong van mijn collega. Hij werd door zijn hand geschoten. We gooiden een kleine granaat en de terrorist gaf zich over. Als we een paar seconden later waren geweest, waren alle passagiers dood geweest."

"Je hebt geen idee", zegt de aanvalscommandant A, "hoe smal het daar is. De rotzooi, dekens, de duisternis door de kranten tegen de ramen. Gillende mensen, gamellen waar roze vla uit liep, de stank van mensen die drie weken lang tegen hun zin zijn vastgehouden."

In de chaos vallen acht doden. Twee gevangenen en zes kapers. De kritiek die in 2013 losbarst, spitst zich vooral toe op de dood van de 22-jarige kaper Hansina. Ze lag gewond op de vloer, ongewapend, toen mariniers haar van dichtbij doodschoten.

De commandant: "De mariniers

kwamen met gevaar voor eigen leven dat gangetje binnen, zien daar iemand die beweegt, die geen gegijzelde is en die daar niet hoort te zijn. Het was niet zeker dat ze echt uitgeschakeld was. In de training is er vaak op gewezen dat terroristen doen alsof, en dan een handgranaat gooien. Het klinkt vervelend, maar aarzeling kan dodelijk zijn. Dus is er gevuurd."

Lees het gehele artikel:

http://www.telegraaf.nl/reportage/27516603/Die_geheimzinnige_functionaris_bestaat_niet_.html

Rechter verklaart de zaak niet verjaard

Het was een zeer belangrijke dag voor alle betrokkenen van de treinkaping bij De Punt in 1977. De rechter besloot dat er nieuw onderzoek komt naar de dood van twee Molukse kapers bij de beëindiging van de kaping.

Nabestaanden van de twee gijzelnemers spanden een rechtszaak aan tegen de Staat der Nederlanden omdat ze de waarheid willen weten over de gebeurtenissen van destijds. Ze beweren dat er kapers zijn geëxecuteerd door de mariniers. De betrokken mariniers ontkennen dat met klem.

Met de uitspraak van de rechter dat er meer onderzoek nodig is, blijft de zaak voortduren. Wel is duidelijk dat de zaak dus niet verjaard is, aldus de advocaat van de nabestaanden van de treinkapers, Liesbeth Zegveld. Geert Jan Knoops zal de zaak namens de Staat der Nederlanden behartigen. Eerder verdedigde Knoops de marinier Eric O., die ervan werd beschuldigd buitenproportioneel te hebben gebruikt. Knoops is deskundig op het gebied van geweldsinstructies, die in deze rechtszaak van de nabestaanden een grote rol zullen spelen.

De advocaten Liesbeth Zegveld en Geert Jan Knoops.

George Flapper was een van de gegijzelden en hij vindt ook dat de zaak moet worden uitgezocht. "Als er excessief geweld is gebruikt dan moet dat naar boven komen, maar als de mariniers gelijk hebben ook. Ik geloof niet dat ze opdracht hebben gekregen om te doden. Ik waardeer het dat ze zeiden dat ze een dergelijke

opdracht zeker zouden hebben geweigerd."

"De Staat heeft er zelf aan bijgedragen dat eisers niet eerder een vordering konden instellen", oordeelde de rechtbank. De Staat heeft onvoldoende effectief onderzoek gedaan door de mariniers niet te horen. Bovendien hebben nabestaanden de onderzoeksresultaten nooit ontvangen.

Nabestaanden van de omgekomen kapers noemen de uitspraak de best mogelijke uitkomst. "Het was voor ons een enorme ontlading", zegt Chris Uktolseja, de broer van de vrouwelijke kaper Hansina. "We lopen al veertig jaar rond met vragen. De rechtbank is nu heel duidelijk: de Staat moet met de billen bloot."

Uktolseja benadrukt dat de nabestaanden heel goed begrijpen dat er ingegrepen is bij de kaping. "Zoals de rechtbank al zegt: geweldgebruik was op dat moment geoorloofd. Het gaat ons erom wat er nou precies in de coupé is gebeurd. Hoe onze geliefden om het leven zijn gekomen. Met dit tussenvonnissen komen we een stapje dichterbij de waarheid."

De onzichtbare kinderen

Werken in Indonesië heeft zijn voor- en zijn nadelen. Aan de ene kant krijg je ineens een luizenleven en is het de normaalste zaak van de wereld om je overal heen te laten rijden door een taxi, je was door een wasserette te laten doen en drie keer per dag buiten de deur te eten.

Zo'n levensstijl kan je snel doen vergeten hoe de werkelijkheid is. Het is niet alleen mijn werk bij

PUSKAPA (Centrum voor de bescherming van kinderen aan de Universiteit Indonesia) wat me aan die werkelijkheid doet herinneren maar ook wat ik zie tijdens de dagelijkse treinreis naar mijn werk en de *keluarga gerobak* (families die als nomaden op straat leven en leven uit een bolderkar waar al hun bezittingen in zitten) die iedere dag aan de rand van mijn appartementencomplex plastic bij elkaar zoekt terwijl de kleinste *adik* (broertje

Door: Gwenny van Gils

of zusje) van een jaar of twee uitgeput op een stuk karton ligt.

Armoede in Indonesië is nog altijd enorm zichtbaar. Tenminste, als je ervoor kiest het te zien. Kilometers lang naast de treinrails zijn kleine huisjes gebouwd van karton, plastic en plexiplaten. Je kunt het zo gek niet bedenken. Kinderen rennen blootsvoets en soms helemaal naakt rond de treinrails en klimmen op hekken en huisjes die gevaarlijk zijn

wegens hoogspanning. Je moet *pengamen* (straatmuzikanten) aan de kant duwen om een *angkot* (lokale bus) in te stappen. En zelfs als je 'veilig' door de poortjes van een treinstation bent en op het perron staat te wachten, kunnen oudere vrouwtjes schaamteloos aan je mouw trekken en muntgebaartjes maken met hun wijsvinger en duim. En toch, zien veel mensen dit niet.

Buitenlanders, Nederlanders. Wat zij zien, is een mooi land waar iedereen warm is en waar alles goedkoop is. Alhoewel, misschien geldt dit meer voor Bali of de wat kleinere miljoenen steden zoals Bandung of Yogyakarta.

PUSKAPA heeft onlangs een rapport gepubliceerd dat laat zien dat momenteel 24 tot 40% van de Indonesische kinderen geen geboortecertificaat heeft. We hebben het over een land met minstens 240 miljoen inwoners waarvan ongeveer de helft de kinderleeftijd (18 jaar en jonger) heeft. Hier in Indonesië zijn heel veel kinderen niet zichtbaar en dat is opmerkelijk want men leeft hier met de gedachte 'hoe meer kinderen, hoe meer *rezeki*', oftewel zegen. Volgens de Constitutional Court van Indonesië bestaan kinderen zonder een geboortecertificaat juridisch niet. Ik vraag me soms af of wij in Nederland zo'n concept überhaupt kunnen begrijpen of accepteren.

Voor ons is het niet meer dan normaal dat onze geboorte meteen geregistreerd wordt. Nog geen week na geboorte zijn wij al netjes voorzien van een burgerservicenummer. Toch denk ik dat wij niet beseffen wat dat betekent. Wij zijn bij geboorte meteen verzekerd van educatie, kinderbijslag en de mogelijkheid te solliciteren op een baan. En als we daarin mislukken, hebben we zelfs recht op bijstand. Wij vinden dat normaal. Ik las onlangs dat armoede in Nederland opnieuw gedefinieerd zou moeten worden

want wij spreken van armoede als kinderen niet kunnen deelnemen aan sport of geen tv kunnen kijken thuis. Wat een bijzonder leven is dat eigenlijk. Daarom was ik wellicht ook des te meer verrast toen de meeste vrienden vanuit het thuisfront zich 'niet geroepen' voelden om ongeveer zes euro te doneren voor het Street Children World Cup waar, dit jaar voor het eerst, Indonesische straatkinderen ook aan deelnamen. "Wat mooi", dacht ik.

Indonesische straatkinderen doen ook mee. Dat zendt een bericht uit aan de wereld. Namelijk, hier in Indonesië wonen en werken kinderen op de straat. Hier, in Indonesië is dat 'normaal' en dat maakt het een des te groter probleem. Hier, in Indonesië zijn wij zo wanhopig dat wij onze kinderen naar de andere kant van de wereld willen sturen om de wereld te laten zien dat dit probleem hier bestaat.

Deze straatkinderen zijn niet zoals de hangjeugd die wij kennen in Nederland. Deze straatkinderen worden aan het werk gezet door hun ouders omdat hun ouders te arm zijn om het gezin te voeden, deze straatkinderen zijn 'getrafficked' of soms verkocht door hun ouders en zijn op straat beland of zijn hun situatie ontvlucht. Deze straatkinderen zijn uit huis gevlucht nadat zij zijn mishandeld of verwaarloosd, misschien is hun moeder overzees gaan werken in Maleisië of Dubai en zijn zij achtergelaten bij een tante of oom die de situatie niet meer in de hand heeft. Hier

hebben zij al die mooie opvangnetten die wij in Nederland kennen niet.

Vanuit zeven verschillende steden in Indonesië waren geselecteerde straatkinderen naar Jakarta gehaald waar zij enkele weken van een trainingskamp mochten genieten terwijl hun paspoorten voor de eerste keer in hun leven werden gemaakt. Een mooie samenwerking met de ambassadeur van Brazilië in Jakarta beloofde een visum-procedure. Tot de sponsorschap werd ingetrokken. Waarom, vraag je je misschien af. Mijn vermoeden is dat het te maken had met de toentertijd opkomende verkiezingen die meer prioriteit – wat zeg ik – geld, kregen. De presidentiële verkiezing volgt in juli, maar dat terzijde. Het goede nieuws, ondanks alles, is dat in een maand tijd individuele initiatieven er toch voor gezorgd hebben dat de kinderen in Brazilië hebben meegedaan. Maar nog belangrijker, dat zij empowered werden, dat zij het gevoel kregen dat zij bestaan, dat zij erkend worden en zichtbaar zijn.

Hier spreekt men vaak over wonderen en over 'Gods wil'. Als nuchtere Nederlander ken ik dat soort uitspraken niet, maar toen een collega me foto's liet zien van de kids die vol van vreugde in Rio op het veld stonden en ik besepte dat er in ongeveer een maand tijd 500 miljoen IRP (zo'n 50.000 USD) was opgehaald, toen begreep ik een beetje wat ze bedoelden.

Dagelijkse confrontatie met armoede en ongelijkheid hervormt en beïnvloedt je gedachtegang en hoe je naar het leven kijkt. Voordat ik hier werkte, werd ik altijd een beetje naar bij bezoeken aan of reizen door Indonesië. Ik vond de armoede vreselijk en bedacht vaak hoe mijn opa en oma hier vroeger, ook arm, rondgelopen hebben. Wat voor

close call het eigenlijk is geweest dat mijn moeder het geluk had in Nederland geboren te zijn en niet hier. Nu denk ik wel anders.

Door hier te werken is een wereld voor me open gegaan die me heeft laten zien hoeveel mensen hier hard werken, zich inzetten voor de bestrijding van die armoede en ongelijkheid en die nog steeds geloven dat er ruimte is voor verandering. Natuurlijk wekt het ook veel vragen op. In het weekend een biertje drinken, leidt regelmatig tot gesprekken over politiek, twijfels of hier nog positieve verandering kan plaatsvinden en verbijstering van wat vrienden of collega's hebben meegemaakt. Maar het mooie, voor velen van ons die hier wonen, is dat het werk dat wij hier doen zo enorm belangrijk is.

En voor iedere zuurpruim in Nederland, of waar dan ook, die geen zes euro wilde geven omdat ze niet begrepen hoe belangrijk het was deze kinderen deel te laten nemen aan de Street Children World Cup, kom ik hier in aanraking met bosjes mensen die zich inzetten voor deze kinderen; tegen een relatief laag salaris, zonder enige erkenning daarvoor, tegen veel uren werk en weinig vrije tijd. Die mensen zijn er nog! Waarom ik iedere dag in de trein

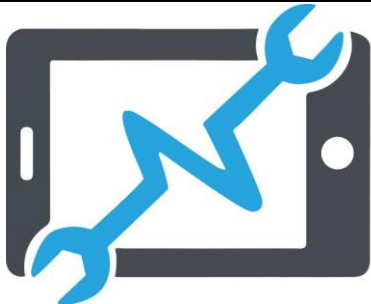
stap en brood geef aan de kindjes *gerobak* is de gedachte dat misschien over een decennium, de meeste kinderen hier wel een geboortecertificaat hebben.

Misschien worden zij wel hoger op de regeringsagenda gezet. Misschien zijn zij dan niet meer onzichtbaar. Misschien wordt het ook voor hen normaal om meteen geregistreerd te worden na de geboorte en een krijgen zij een burgerservicenummer.

En misschien wordt het ook wel heel normaal voor kinderen om de basisschool af te maken.

Ook al zullen die kinderen nooit weten dat ik hier ooit was om daar een stukje aan bij te dragen, het maakt er mijn werkplezier niet minder door.

Foto's: *privébezit Gwenny van Gils*
www.kasuaris.com.

SHOPDEN
BORCA ONLINE

Borca Online Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Vergeeten acties van Papoea's op Biak

Door: Peter Schumacher

Zonder de hulp van honderden Papoea's op Nieuw Guinea had in de Tweede Wereldoorlog de opmars van de Amerikaanse legers van de Filippijnen naar Japan nog veel grotere vertraging opgelopen. Ook zouden er veel meer Amerikanen zijn gesneuveld. Honderden uit de plaatselijke bevolking gerekruteerde Papoea's hebben vanwege de enorme kennis van land en cultuur voor de oprukkende Amerikaanse legers en luchtmacht waardevol spoorwerk verricht en Japanners gedood. Daarvoor hebben zij

achteraf nooit voldoende waardering gekregen vanuit Den Haag en vanuit Washington. Ook dr. Loe de Jong maakt er in het betreffende deel 12 van zijn serie over Nederland en de Tweede Wereldoorlog weinig woorden aan vuil.

Dit was de mening van de inmiddels overleden **Lourens Arie Smits ***), die in 1944-'45 bestuursambtenaar was op het net op de Japanners veroverde Nieuw-Guinese eiland Biak. Hij had in Australië met tientallen andere Nederlanders een opleiding

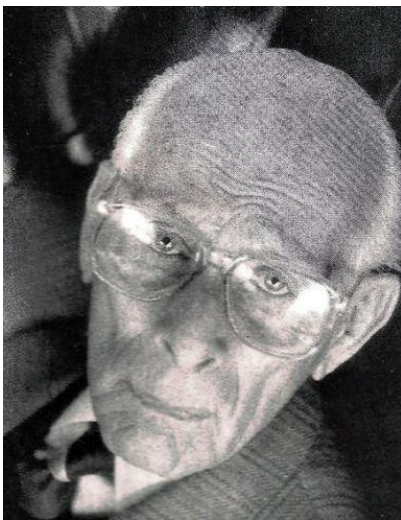
Papoea-vrijwilligers op Biak

gevolgd om als zogeheten Nica-officier het burgerlijk bestuur in bevrijde gebieden op zich te

nemen. Nica is de Engelse afkorting van *Netherlands Indies Civil Administration*.

Eerste Amerikaanse landing

In november 1942 landden de Amerikanen bij Buna in het noord-oosten van het eiland Nieuw Guinea. Het plaatsje bestond uit niet meer dan wat hutten en klappertuinen, grenzend aan dik bebost regenwoud en een ondragelijk ongezond klimaat. De invasietroepen konden zich slechts ten koste van het verlies van duizenden doden – deels door tropische ziekten – in Buna handhaven en er uiteindelijk een redelijk verdedigbaar bruggenhoofd vestigen. Inmiddels hadden Australische troepen met behulp van Amerikaanse amfibievoertuigen de stad Finchhaven op de Japanners veroverd.

Lourens Arie Smits

De volgende sprong naar het noordwesten zou, als ze in een zelfde tempo wilden oprukken, de Hansaabaai zijn. De opperbevelhebber van alle Amerikaanse troepen in het gebied, generaal Douglas MacArthur, had haast en maande tot een hoger aanvalstempo. De keuze viel nu op het 1.500 km westelijker gelegen Hollandia, de hoofdstad van Nieuw-Guinea, nu Jayapura.

In 1990, enkele jaren voor zijn dood, sprak ik met Smits. Hij vertelde mij: "Om het Japanse garnizoen zo veel mogelijk te verrassen werd door middel van onderling radioverkeer de vijand de indruk gegeven dat de Amerikanen een invasie van de Hansaabaai voorbereidden.

Toen op 22 april 1944 Hollandia werd aangevallen, bleken de Japanners inderdaad totaal misleid en volledig verrast. De Japanse bezettingsmacht van de naar schatting 3.000 man vluchtte het binnenland in. Na de bezetting moesten er volgens MacArthurs aanvalsplan drie weken later daar drie vliegvelden zijn aangelegd om de verdere opmars te ondersteunen. Dat lukte. In Hollandia werd in sneltreinvaart een enorme basis aangelegd, compleet met een wegennet, hospitalen en voorraadloodsen. Het werd een van de grootste bases van de oorlog in dit gebied."

Het volgende doel was het eiland Biak in de Geelvinkbaai. D-day was hier bepaald op 27 mei 1944. Andermaal moesten zo snel mogelijk na een succesvolle invasie in hoog tempo vliegvelden worden veroverd, aangelegd en uitgebreid. Vanuit Biak kwamen de Filipijnen binnen het bereik van de Amerikaanse bommenwerpers. De invasie verliep aanvankelijk zonder enige tegenstand, maar de Japanners hadden in Hollandia hun lesje geleerd. Ze lieten de Amerikanen komen en toen zij zich redelijk veilig waanden, openden de Japanners van alle kanten het vuur.

Amerikanen beschoten vanuit grotten

Smits herinnerde zich precies hoe dat ging: "Biak heeft, juist op de plaats waar de Amerikanen landden, een groot aantal grotten. Die zitten deels in de heuvels,

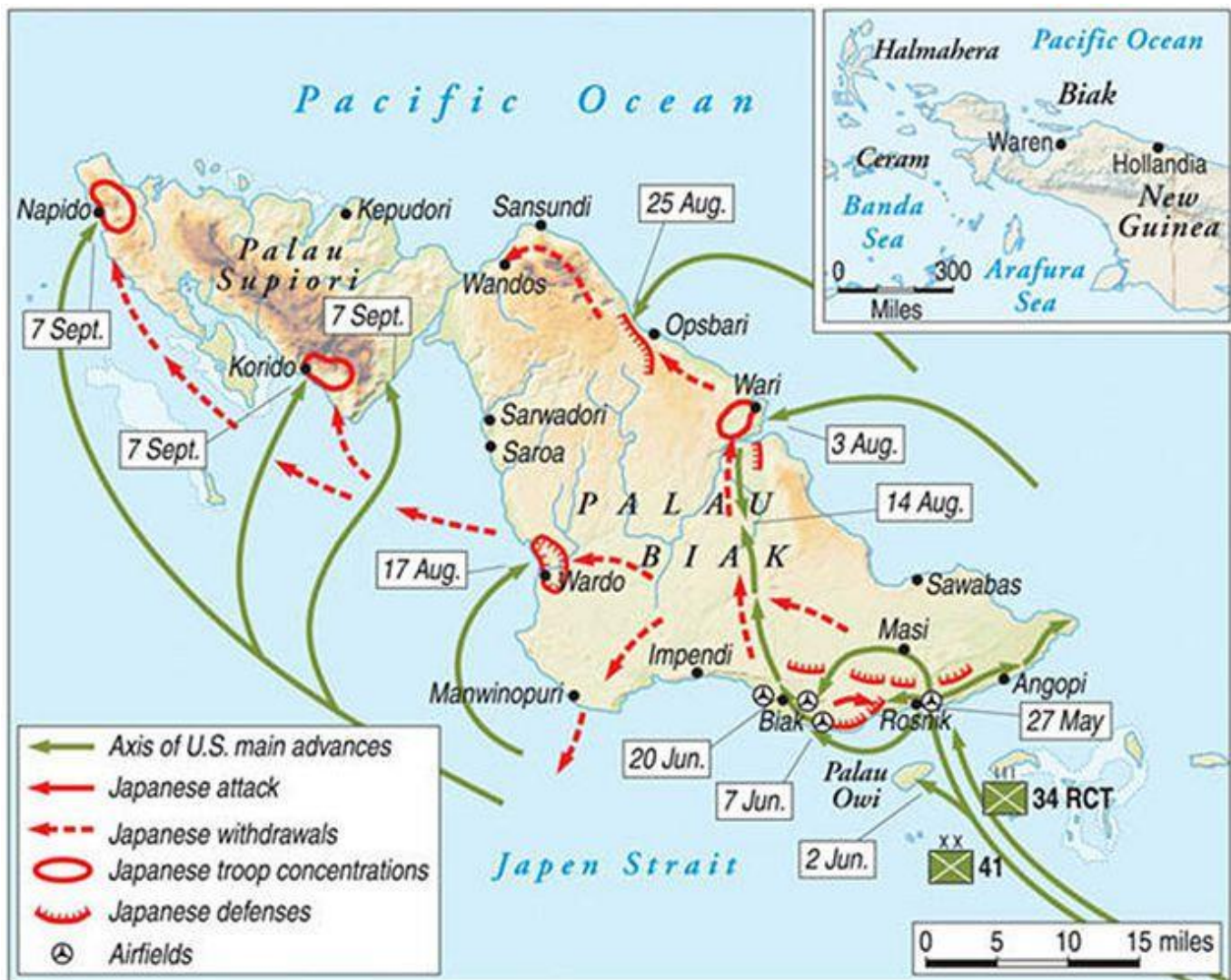
deels onder de grond. Ze zijn door gangen met elkaar verbonden. Vanuit deze grotten werden de Amerikanen voortdurend onder vuur genomen. Zonder dat de GI's veel effectiefs terug konden doen."

Overste Abdoel Widjoeadmodjo als commandant van de Nica op Nieuw-Guinea

Op hetzelfde moment dat de Amerikanen in Biak arriveerden kwam er ook een groep met Nederlandse NICA-ambtenaren op het eiland aan. Onder hen bevond zich de toen 33-jarige Lou Smits en hun leider (Conica), in de rang van lt. kolonel, Abdoel Kadir Widjoeadmodjo. Smits herinnerde zich dat Abdoel Kadir een groot natuurlijk gezag had, waardoor hij bij de Nederlanders, de Papoea's en bij de Amerikanen met groot respect werd bejegend.

De NICA-mensen hadden tijdens hun spoedcursus bestuursambtenaar in Australië ook Maleis geleerd, waardoor zij met de Papoea's konden praten. De Biakkers koesterden een diepe haat jegens Japanners, omdat die tijdens hun bezetting keihard waren opgetreden. Duizenden van hen werden door de Japanners vermoord. De Amerikaanse opmars dreigde vast te lopen, omdat de Japanners vanuit

heuvelgaten bleven schieten. Dat kostte de plaatselijke Amerikaanse commandant zijn kop. Hij werd vervangen. "Toen riepen de Amerikanen de hulp in van de Nica en dus ook van onze Papoea's, die het terrein op Biak als hun broekzak kenden. Eén van onze Biakse gidsen wist precies waar op de top was van de heuvels waaruit de Amerikanen steeds werden beschoten. De opening werd, vertelde hij, aan het zicht onttrokken door de kruin van een boom die vanuit de grot groeide. Van hieruit moesten de Japanners dieper de grot in worden gejaagd. Die Biakse gids wist ook dat niet ver van die opening het Japanse hoofdkwartier was gelegen.

In een gezamenlijke actie slopen Amerikaanse commando's gegidst door onze Papoea's voorzichtig de

heuvel op en wierpen toen een grote hoeveelheid explosieven en benzine door de opening naar binnen. Deze methode beek hier, maar ook elders zeer effectief te zijn. Na een vertraging van drie maanden kon generaal MacArthur, dank zij onze mensen, eindelijk doorgaan met zijn geplande opmars naar de Filipijnen en uiteindelijk Japan."

De Japanners in de grotten dreigden te verhongeren. 's Nachts stroopten ze de tuinen van de Biakkers af voor voedsel. Dit leidde weer tot een fanatieke klopjachten op de toch al gehate Japanners. "Wij van de NICA", aldus Smit, "leidden Papoease vrijwilligers op, ook om hen in staat te stellen zo veel mogelijk nog rondzwervende Japanners te doden of te vangen. Die jacht

werd gestimuleerd door een nogal luguber bonussysteem: voor ieder ingeleverd rechter oor van een Japanner werd een zilveren rijksdaalder uitgelooft. In totaal zijn er 1.700 rechter oren ingeleverd. Naar schatting zijn 5.000 Japanners door Papoea's omgebracht. Nog duizenden zouden door de honger zijn omgekomen of pleegden zelfmoord. Slechts ruim 300 Japanners gaven zich over."

De jacht op de Japanse vice-admiraal Senda

De Amerikanen toonden wel begrip voor de drastische acties van de plaatselijke bevolking, maar ze wilden een hoge officier, bij voorkeur de plaatselijke commandant, vice-admiraal Senda

Sadatoshi, levend in handen krijgen. Die zou hen dan geheime posities van Japanse troepen en gecamoufleerde vliegvelden in noordwest Nieuw-Guinea en op de route naar de Filippijnen kunnen leveren. Smit: "Wij als NICA kregen de opdracht om met onze Papoea-gidsen die man op te sporen en op te brengen. Het signalement luidde: kort van gestalte en een zwarte baard. Bij gevangenneming werd door de Amerikanen een militaire onderscheiding in het vooruitzicht gesteld. Op een gegeven moment was Senda gelokaliseerd. Eén van de Papoea-gidsen wist ongemerkt Senda's tent binnen te sluipen. De generaal was er niet, maar de gids wist wel een tas vol met belangrijke militaire documenten uit de tent mee te nemen. Daar waren de Amerikanen zeer verheugd over. De jacht op Senda ging door. Enige weken later kwam een Papoea bij toeval in het oerwoud Senda tegen. De man kon zijn haat niet onderdrukken en sloeg Senda met een hakmes dood. Geen onderscheiding."

Bij Mapai ging het mis

Volgens Smits liep een missie ook wel eens verkeerd af. "Zoals gezegd waren de Papoea's op zoek naar verborgen Japanse posities in de jungle goud waard. Meestal waren zij de Japanners te slim af, maar deze keer helaas niet. In augustus 1944 vervoerde een motortorpedoboot drie Papoea's vanuit het eiland Biak 200 kilometer naar het noorden op weg naar de Mapia Eilanden. Hun opdracht was om uit te vinden waar precies de Japanners een waarnemingspost of radarstation hadden. Dit station volgde de bewegingen van de Amerikaanse vloot op weg naar de Filippijnen en uiteindelijk naar Japan. Die Japanse waarnemingspost was zo goed gecamoufleerd dat hij niet gebombardeerd kon worden. De Papoea's moesten die post heel

precies lokaliseren. De opzet was dat de Papoease spionnen enkele mijlen uit de kust zouden overstappen op prauwen om dan vervolgens nagenoeg ongemerkt te landen en dan op zoek te gaan naar die Japanse afuisterpost. Ze zijn nooit teruggekeerd. Later is gebleken dat hun schip door de Japanners is ontdekt en de bemanning is gearresteerd en gedood. Het is de enige van de tientallen sabotage- en spionagemissies die Papoea-vrijwilligers in het belang van de Amerikaanse opmars hebben uitgevoerd die mislukt is. De Amerikanen hadden toen geen andere keus dan om Mapei te landen en met achterlating van een aantal gesneuvelden de radarpost te veroveren en te vernietigen."

NICA Ziekenhuis op Biak

Geen erkenning rol Papoea's

Tot grote teleurstelling van Smits noemt oud-generaal en Pacificstrijder Robert L. Eigelberger in zijn boek *Jungle Road to Tokyo* niet éénmaal de belangrijke bijdragen in de strijd van de Papoea-vrijwilligers, noch de Nica-officiëren. Toch herinnert Smits zich dat de Amerikanen buitengewoon waren ingenomen met het onder zijn leiding verrichte spionagewerk en de missies van de Biakse Papoea's. Dat ging zelf zo ver dat Smitty, zoals de plaatselijke Amerikaanse commandant hem noemde, het vererende verzoek kreeg om ook

op de Filippijnen het spionagewerk te leiden. Smits bedankte voor de eer, met het argument dat er op Biak nog heel veel werk te doen was.

Bij de gevechten met de Japanners in en rond Biak sneuvelden volgens officiële cijfers 474 Amerikanen en raakten 2.428 van hen gewond. Smits is er van overtuigd dat dit er veel meer waren geweest zonder de loyale en soms fanatieke inzet van zo veel plaatselijke gidsen.

Met hun tactiek hadden de Japanners in Biak de Amerikanen dus zeker drie maanden opgehouden. Datzelfde deden zij in Peleliu, Iwo Jima en Okinawa. Dat kostte de Amerikanen iedere keer weer honderden, soms duizenden gesneuvelden. Een aanval op Japan en de strijd daar zouden nog veel meer slachtoffers onder de Amerikaanse troepen veroorzaken. Die aanname heeft mede bepaald dat Japan met twee atoombommen op de knieën is gedwongen.

Via ruzie op Sumatra na bijna zes jaar terug naar Nederland

Nadat Japan zich in augustus 1945 had overgegeven wilde Smits na vijf jaren wel weer eens naar huis, naar vrouw en kind. Dat kon niet. Hij moest nu als NICA-officier aan de slag op in Padang op Sumatra. Het militaire bewind daar was tijdelijk in Britse handen.

Hij ergerde zich blauw aan het optreden van de Britten en hij zinde er op om de plaatselijke commandant een hak te zetten. Dat lekte uit en Smits 'vluchtte' naar Batavia, waar hij zo snel mogelijk op een boot naar Nederland werd gezet. Daarbij kreeg hij de hulp van zijn oude chef Abdoel Kadir, die als Conica deel uitmaakte van de staf van lt. gouverneur-generaal H.J. van Mook.

De oud-politieman maakte in Nederland snel carrière en werd korpschef in Huizen/Naarden, waar hij zich ook vaderlijk ontfermd over de Ambonezen die daar in 1951 in een kamp waren ondergebracht.

Van Nederlandse zijde hield de waardering voor de acties van de Papoea's ook niet over. Uit een onderzoekje van Smits bleek dat er zelfs nog geen begin was gemaakt om de weduwen van de omgekomen Papoea-strijders financieel te compenseren. Dat vond hij schandelijk en daar moest wat aangedaan worden.

Na zijn pensionering als politiecommandant, begin jaren '80, besluit hij terug te gaan naar Nieuw Guinea om te zien hoe zijn voormalige Papoea-strijders het maken. Dat lukt hem niet meteen, maar met behulp van een aantal oude Indonesische connecties krijgt hij het voor elkaar om in 1985 Biak te bezoeken. "De eerste avond daar", vertelt Smits, "liep ik het strand op. Een plek waar ik zo veel had meegemaakt. Ik had niet de illusie dat er nog mensen zouden zijn die mij na zo veel jaren nog zouden herinneren, of herkennen, maar het tegendeel bleek waar. De eerste Papoea's die ik daar tegen kwam herkende

'bapa' Smits onmiddellijk. Het bericht dat ik terug was gekomen verspreidde zich razend snel over het eiland. Het was ontzettend ontroerend. Velen huilden en voelden aan me. Ze konden het haast niet geloven. Ons hotel werd belegerd. Door die enorme drukte gingen we naar een week toch maar weer terug naar Jayapura."

Inmiddels werd Smits' angstige vermoeden dat de moedige Papoea-strijders ook nooit enige compensatie uit Nederland hadden ontvangen, bevestigd. Hij beloofde hen daar in Nederland alles aan te zullen doen. In Den Haag bleek dat deze mensen onder geen enkele bestaande uitkerings- dan wel pensioenregeling vielen. Alleen zij die waren overgegaan naar het KNIL en daar minstens drie-en-een-half jaar hadden gediend, konden een minimaal pensioentje krijgen. Na het schrijven en verzenden van tientallen verzoekschriften lukte het hem dit slechts voor een klein aantal Papoease oud-strijders voor elkaar te krijgen. Smits heeft ook nog op eigen initiatief geld bijeen gebracht om op Biak 'uit dank van het Nederlandse volk' een ziekenhuisje te laten bouwen.

***) Lourens Arie Smits** werd in 1911 geboren. Hij ging bij de

politie, trouwde en kreeg een dochtertje. Smits werd in 1940 opgeroepen voor de dienstplicht. Hij werd matroos bij de Koninklijke Marine in Den Helder. Zijn schip wist nog net voor dat Nederland voor de Duitsers werd bezet naar Engeland te ontkomen. Daar nam zijn schip regelmatig deel aan zeer gevaarlijk patrouilles voor de Britse kust. Volgens Smits was het een klein wonder dat zij nooit door een Duitse U-boot zijn aangevallen en getorpedeerd. Hij voelde er niets voor in Engeland te blijven hangen en gaf zich op voor een positie waar hij zich nuttig kon maken. De Nederlandse regering in Londen besloot hem naar Curaçao te sturen. Daar werd hij gedemobiliseerd en aangesteld als rechercheur.

Het politieapparaat in Willemstad bleek er zo vreselijk corrupt te zijn dat hij ontslag nam en om een nieuwe bestemming vroeg. Dat werd Australië. Smits moest zelf maar uitzoeken hoe hij er kwam. Per boot, trein en veel wachten in San Francisco kwam hij na 3 maanden (het was inmiddels 1943) via Nieuw Zeeland in Australië aan. Daar kreeg hij een spoedopleiding voor koloniaal bestuurder en werd zo NICA-ambtenaar met de rang van officier. (Java Post)

LIKE onze nieuwe facebookpagina
<https://www.facebook.com/IndischCentrumNICC/>

Surinaamse slavenregisters komen online

Door: Radboud Universiteit

In Paramaribo, Suriname ligt een unieke maar bijna onbereikbare historische bron: de Surinaamse slavenregisters. Daarin staan ongeveer 80 duizend mensen die in de

negentiende eeuw tot slaaf zijn gemaakt in Suriname. Coen van Galen (Radboud Universiteit) en Maurits Hassankhan (Anton de Kom Universiteit van Suriname)

willen deze slaafgemaakte mensen weer zichtbaar maken door de registers voor een breed publiek beschikbaar te maken. Maandag 23 januari 2017 ging in Suriname en

Nederland hun project 'Help mee! Maak de Surinaamse slavenregisters openbaar' van start.

De slavenregisters in het Nationaal Archief Suriname zijn de enige archiefbron waarin vrijwel alle tot slaaf gemaakte mensen in Suriname te volgen zijn. Een ontroerend en tegelijkertijd ook schokkend inzicht in de levens van mensen in slavernij tussen 1830 en de afschaffing van de slavernij in 1863. De slavenregisters zijn uniek in de wereld, een monument voor het Surinaams-Nederlandse slavernijverleden.

Fragment slavenregister

Groot belang voor Suriname en Nederland

'De slavenregisters in Paramaribo zijn om vele redenen van groot belang', aldus Van Galen. 'Voor nabestaanden, voor de slavernij-discussie, voor onderzoek en voor de Nederlandse en Surinaamse geschiedenis.'

In totaal gaat het om ongeveer 80.000 mensen die in de registers staan gedocumenteerd. Slaven-eigenaren moesten de mensen die in hun bezit waren registreren, inclusief geboortedatum, de naam van de moeder en veranderingen zoals geboorte en overlijden, vrijlating of verkoop, melaatsheid en andere informatie die men belangrijk vond voor de status en waarde van mensen in slavernij. De slavenregisters zijn grotendeels compleet aanwezig in het Nationaal Archief Suriname maar slechts zeer beperkt toegankelijk voor het publiek, omdat ze niet gedigitaliseerd zijn en omdat een index ontbreekt.

Crowdfunding en citizen science

Van Galen en Hassankhan willen nu met hulp van de Surinaamse en Nederlandse bevolking daar verandering in brengen. Hun doel is om de Surinaamse slavenregisters via een database voor iedereen beschikbaar te stellen. Daarvoor is geld nodig, en inzet. Daarom starten ze op 23 januari een crowdfunding campagne om 25.000 euro bij elkaar te brengen. (<http://crowdfunding.ru.nl/>)

Geld alleen is daarvoor echter niet voldoende. Daarom starten ze een citizen science project (http://historiek.net/surinaamse-slavenregisters-komen-online/66686/?utm_source=wysija&utm_medium=email&utm_campaign=week4), waardoor iedereen mee kan helpen om de scans van de slavenregisters om te zetten naar de online database. Die database zal uiteindelijk beschikbaar zijn voor het publiek via de websites van de Nationale Archieven van Nederland en Suriname.

Het project 'Help mee! Maak de Surinaamse slavenregisters openbaar' is een Surinaams-Nederlandse samenwerking tussen de Radboud Universiteit Nijmegen, de Anton de Kom Universiteit van Suriname, de Stichting voor Surinaamse Genealogie, het NiNsee, het Netwerk Slavernijverleden en het Nationale Archief van Nederland en van Suriname. Het project wordt mede mogelijk gemaakt dankzij steun van het Prins Bernhard Cultuur Fonds en CLARIAH.

Suriname

De Nederlanders veroverden Suriname in 1667 op de Engelsen. Tijdens de Vrede van Breda (31 juli 1667) in hetzelfde jaar werd besloten dat Nederland Suriname

mocht houden in ruil voor Nieuw-Amsterdam. Voor de arbeid op de plantages werden Afrikaanse slaven gekocht. Acht dagen na aankomst van een slavenschip mocht de verkoop pas beginnen. Dit om te voorkomen dat de beste slaven in onderlinge deals met de kapitein naar de grote plantagehouders gingen.

De nieuwe slaven uit Afrika werden ook wel zoutwaterslaven genoemd. De plantagehouders hadden het liefst slaven die in slavernij waren geboren. De uit Afrika gekomen slaven konden ziektes mee brengen. Ook konden zij niet goed tegen de in Suriname voorkomende ziektes. De neiging om het bos in te vluchten was ook groter bij de nieuwelingen dan bij de als slaaf geboren.

Slaven ketenen

Voor de rust in het ruim hadden de kapiteins het liefst grote groepen slaven uit één gebied bij elkaar. De plantagehouders hadden dat juist liever niet. De neiging tot plannen maken en vluchten werd daardoor groter. De weggelopen slaven, de Marrons genoemd, vormden leefgemeenschappen in de bossen van Suriname. Deze leefgemeenschappen verkeerden in voortdurende strijd met de Nederlanders. In Noord-Amerika kregen de slaven veel kinderen. Op den duur was daarom geen toevoer van slaven uit Afrika meer nodig. In Suriname was dit niet het geval. Waarom de Surinaamse slaven zo weinig kinderen kregen is niet precies bekend. Mogelijke verklaringen zijn het harde leven, de slechte

voeding van de zwangere vrouwen en een hoog geboortesterfte.

Op de plantages leefden en werkten veldslaven, fabriekslaven, huisslaven en foetoeboys en de nene. De nene zorgde voor alle kleine kinderen op de plantage. De veldslaven werkten op het land en de fabriekslaven in de (suiker)fabriek. De huisslaven werkten in het huis van hun eigenaar en de foetoeboys waren de lijfslaven van de eigenaar en zaten aan de voeten van hun meester. Eén keer in de week kregen de slaven hun rantsoen. Ze hadden ook recht op een stukje grond.

Na afschaffing van de slavernij in Nederland kregen de slavenhouders van de regering driehonderd gulden per slaaf als compensatie voor hun verlies. Hierdoor maakten Nederlanders nog eens extra jacht op weglopers om zoveel mogelijk vergoeding te krijgen.

De slaven waren na afschaffing van de slavernij verplicht zich tien jaar als contractarbeider te verhuren aan hun voormalige eigenaar. Dit werd de 'periode van

staatstoezicht' genoemd. De voormalige eigenaar had echter geen verplichting meer om voor zijn 'werknemer' en zijn gezin te zorgen. Zo verslechterden de omstandigheden van de Afrikanen. Velen gaven er de voorkeur aan de periode van staatstoezicht te ontduiken om, ondanks het harde bestaan, als vrij mens te leven.

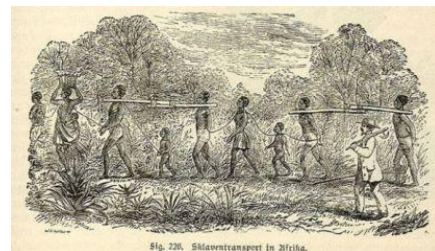
Curaçao

Curaçao werd in 1634 door de Nederlanders veroverd op Spanje. Aruba en Bonaire volgden in 1636 om vanaf Curaçao bestuurd te worden. De eilanden waren niet moeilijk te veroveren omdat de Spanjaarden ze als nutteloos beschouwden en dus niet met hand en tand verdedigden. Er was goud noch zilver te vinden en voor grote plantages waren ze niet geschikt.

De bodem bestond voornamelijk uit rotsen en het klimaat was te droog. De weinige plantages verbouwden producten voor de lokale bevolking zoals maïs en bonen. Men hield geiten en deed aan zout- en zoetwaterwinning.

De West Indische Compagnie (WIC) besloot op Curaçao te blijven. De natuurlijke haven en de strategische ligging waren ideaal om de Spanjaarden te belagen. Bovendien kon er vanuit Curaçao goed handel gedreven worden. Curaçao werd dan ook de belangrijkste slavenmarkt van de Cariben en er ontstond een bloeiende handel in de opslag en overslag van Zuid-Amerikaanse en

Caribische producten. De uit Afrika gehaalde slaven werden in Curaçao opgeknapt. Ze werden eerst een tijd apart gehouden om van hun ziektes te genezen. Ze kregen goed te eten, grijze haren werden geverfd om ze jonger te laten lijken en de huid werd met olie ingesmeerd. Daarna werden de slaven verkocht en verscheept naar gebieden in heel Amerika.

Slaventransport in Africa

Tien jaar voor het verbod op slavernij woonden er 17.000 mensen op Curaçao van wie een derde in slavernij. De afschaffing van de slavernij bleek voor hen een ramp. De slaven mochten vanaf toen tegen betaling in hun huisje wonen en hun stukje grond bewerken. Om dit te betalen moesten ze één dag voor de **shon** (eigenaar van de plantage) werken. De armoede en honger waren zo groot dat sommigen de gouverneur vroegen de slavernij weer in te voeren. De slavenhouders hadden niet te klagen: zij ontvingen als compensatie voor het verlies tweehonderd gulden per slaaf. <http://historiek.net>

Overzicht van boeken over de slavernij is te vinden op:

<https://geschiedenis-winkel.nl/tag/product/list/tagId/11/>

zoekt donateurs

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

Herdenken 2.0: Ereveld vol leven

De Tweede Wereldoorlog ligt inmiddels zover achter ons, dat er nog nauwelijks mensen zijn die het zelf hebben meegemaakt. Herdenken blijft juist daarom onverminderd belangrijk om blijvend te beseffen dat de vrijheid waarin we leven niet vanzelf gekomen is. Je er bewust van te zijn dat anderen zich voor onze vrijheid hebben ingezet en het meest kostbare hebben gegeven dat zij hadden: hun leven. Zij, die voor onze vrijheid en voor de vrijheid van onze kinderen hebben gezorgd, verdienen het om nooit vergeten te worden.

Vrede moet je doorgeven. Oorlog moet je stoppen. Dat kan alleen door de herinnering levend te houden, ook als de tijd voorbij gaat en andere oorlogen en ellende onze aandacht opslokken. In EREVELD VOL LEVEN, een initiatief van de Oorlogsgravenstichting, brengen we deze boodschap bijna letterlijk 'tot leven' waarbij we ook scholieren en studenten betrekken bij deze bijzondere en unieke manier van herdenken waarbij we niet alleen herdenken en herinneren maar ook de ontmoeting aangaan. Op een nog nooit eerder vertoonde manier. Juist na meer dan 70 jaar, waarin de jongere generaties steeds verder van de gebeurtenissen in de Tweede Wereldoorlog verwijderd raken, is het belangrijk om het herdenken tastbaar te maken en dichtbij te brengen.

In Herdenken 2.0 - EREVELD VOL LEVEN symboliseren wij de omgekomen mensen uit de oorlog door ons te verplaatsen in deze gewone mensen die buitengewone dingen deden. Bij elk graf van een burger, politiek gevangene, militair, een verzetsstrijder of van een Engelandvaarder op Ereveld Loenen komt een representant te staan van dezelfde leeftijd en hetzelfde geslacht. Dit wordt vastgelegd in beeld en we betrekken jongeren en scholieren erbij door hen op een andere manier kennis te laten maken met het Ereveld Loenen.

Dit jaar is Nederlands-Indië het thema. De zeven erevelden op Java, waar 24.000 Nederlandse oorlogsslachtoffers begraven liggen, worden op 1 mei 2017 bij de herdenking betrokken.

En vooral door een ervaring aan te bieden waar zij actief aan deel kunnen nemen. Niet als een waarnemer of toeschouwer naar het graf kijken en misschien uitrekenen hoe oud die persoon is die daar begraven is, maar door zelf plaats te nemen achter het graf en eens te ervaren wat er dan gebeurt. Je staat nog steeds op dezelfde grond anno 2017 maar op een plek van een jongen, paar jaar ouder dan jij, die gestorven is voor de vrede. Voor de vrijheid, die voor ons vanzelfsprekend is. Uit de grote media belangstelling en de indrukwekkende reacties, blijkt dat oude en jonge generaties

Ereveld Vol Leven hebben omarmd. Nabestaanden, gezinnen, studenten, scholieren, veteranen en militairen waren ruim vertegenwoordigd en iedereen heeft deze nieuwe manier van herdenken als indrukwekkend en prachtig ervaren.

Op onze website vind je alle publicaties rond Ereveld Vol Leven op 2 mei 2016. Op de fotopagina vind je alle foto's die wij tot nu toe hebben kunnen verwerken.

Ereveld Vol Leven probeert nieuwe generaties te betrekken bij de geschiedenis en alle zaken waar onze voorouders voor hebben gestreden. En dat is van groot belang, omdat het aantal ooggetuigen en directe nabestaanden steeds verder afneemt.

Wij onderzoeken met elkaar hoe wij plek en stem kunnen geven aan diegenen die offers hebben gemaakt voor de vrijheid – hier in Nederland of elders in de wereld – die voor velen soms vanzelfsprekend lijkt, waarin ook het zichtbaar maken van de impact voor direct nabestaanden en bij volgende generaties, een belangrijke rol speelt. Nationaal Ereveld Loenen is daarbij onze thuisbasis.

Meer informatie en aanmelden: www.oorlogsgravenstichting.nl en www.ereveldvolleven.nl. E-mail: info@ereveldvolleven.nl.

Herdenken 2.0 – ereveld vol leven wordt mede mogelijk gemaakt door:

Tentoonstellingen uitgelicht

Weeskinderen van de VOC

Tussen 1602 en 1796 was de VOC oppermachtig in de zeer lucratieve handel met de landen rond de Indische Oceaan. In bijna twee eeuwen stuurde Nederlands eerste en in zijn tijd tevens grootste multinational bijna 5000 schepen uit naar diverse havens in heel Azië. De Compagnie – zoals de VOC in die tijd genoemd werd – verhandelde in die periode zo'n 2,5 miljoen ton aan goederen en had gedurende die twee eeuwen een kleine miljoen mensen in loondienst. Menig multinational zou hier in onze moderne tijd nog van watertanden. Overal in Azië ontstonden Nederlandse handelsposten.

Zeker 650 schepen verdwenen door piraterij, brand of doordat ze aan de grond liepen. Hoe verging het de overlevenden van de schepen die onder andere voor de kust van West-Australië schipbreuk leden? Wat is er over van de contacten tussen de mannen van de VOC en de inheemse bevolking? Hoe keek de inheemse bevolking naar die vreemde witte mannen. En vooral, hoe integreerden de schipbreukelingen en hoe zorgden ze voor een meng-

bevolking? Dankzij de Nederlandse fotograaf Geert Snoeijer krijgen deze "weeskinderen van de VOC" voor het eerst een gezicht en een stem. Bijna twee jaar lang reisde Snoeijer langs de randen van het eens zo rijke VOC-imperium, door Zuidelijk Afrika, Australië, het Indonesische eilandje Kisar in de Zuid-Molukken. Steeds op zoek naar mensen die nog steeds het verleden als onderdeel zien van hun identiteit.

Tijdens zijn speurtocht werd Snoeijer bijgestaan door historica en antropologe Nonja Peters van de Curtin University of Perth, historicus Bart de Graaff en de taalwetenschapper Aone van Engelenhoven van de Universiteit van Leiden.

Het resultaat is een indrukwekkende expositie op vier continenten én een prachtig boek. Als verantwoordelijke gastheer namens het Europese continent mag zich het Westfries Museum gelukkig prijzen voor de expositie "Vêrlander – weeskinderen van de VOC", die **tot en met 9 april** te bewonderen is, waar een 30-tal fascinerende portretten te zien zijn. Een audiotour, waarin een aantal geportretteerden zelf aan het woord komt, brengt deze gedeelde geschiedenis met de Hollanders tot leven.

Zijn de blonde lokken van Peidence Lawson, de lichte huid van Rodney Ogilvy en de sproeten van Kathy Kickett tekenen van Hollandse herkomst? Hoe lang doen de verhalen langs de zo verraderlijke "Shipwreck Coast" in West Australië al de ronde? Het zijn de verhalen van overlevenden van gruwelijke scheepsrampen uit het verleden, die van generatie op generatie worden overgeleverd en samen met de foto's unieke documenten vormen van de afkomst waar ze zo trots op zijn.

Bijna vier eeuwen nadien dromen ze nog steeds van het verre land waar hun voorouders vandaan kwamen met grote schepen. "Dat niemand moge denken, dat we hier alleen maar gedumpt werden door de Hollanders, zonder verder nog naar ons om te kijken", klinkt het enigszins vertwijfeld.

Informatie over deze geweldige tentoonstelling in het West-Friese Museum in Hoorn vindt u op: <http://wfm.nl/portretten-weeskinderen-voc-op-vier-continenten/> (met gesproken tekst).

Schilderen met woorden

Een nieuwe kijk op de poëzie van Louis Couperus.

Gedurende een groot deel van zijn leven (25 jaar om precies te zijn) heeft Couperus poëzie geschreven. Tot nu toe is er maar weinig aandacht aan dit onderwerp besteed. **Tot en met 8 mei** visualiseert het Louis Couperus Museum de dichtkunst van de Haagse schrijver door middel van afbeeldingen en beeldhouwwerken, waardoor hij zich liet inspireren.

Aan de wanden worden representatieve gedichten of citaten daaruit groot weergegeven, op textiel afgedrukt. Bij elk fragment

hangt een afbeelding die inhoudelijk in direct verband staat met het betreffende gedicht. Het zijn reproducties van schilderijen – in een enkel geval zelfs een beeldhouwwerk – hebben Louis Couperus soms regelrecht als voorbeeld gediend. Ook de doorwerking van zijn poëzie in zijn proza komt aan bod. Op de TV-monitor is een voordracht van zijn dichtkunst door acteur Joop Keesmaat te zien en te horen.

Werkplek van Louis Couperus

De expositie is gecentreerd rond vijf thema's uit de poëzie van Couperus. Eerst de figuur van Petrarca, die hem de Laura-cyclus ingaf. Ten tweede de salon-schilderkunst uit de negentiende eeuwen daarmee samenhangende gedichten, waarin Couperus bijna letterlijk "met woorden schildert". Vervolgens het beeld Alba van de Friese beeldhouwer Piet Pander, dat Couperus in zijn gelijknamige sonnet bezong. Dan de wereld van de Arthur-legenden die hem zo boeide en de door Italië geïnspireerde gedichten. De 'aardse' Couperus komt in de sonnettenroman "Endymion" aan bod. Hierin vereenzelvigd Couperus zich met een volksjongen die in de antieke metropool Alexandrië allerlei avonturen beleefd. Dit wordt op geestige wijze gevisualiseerd door

een stripverhaal van Mees Arnzt, een student van de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag.

Deze unieke expositie is mede mogelijk gemaakt door het Prins Bernhard Cultuurfonds en ingericht door Gastconservator Frans van der Linden. Alle inlichtingen rond deze expositie: <http://www.louiscouperusmuseum.nl/content/schilderen-met-woorden/>

Spoorwegen in Indië

Op 10 augustus 2017 is het precies 150 jaar geleden dat in Indonesië de eerste trein reed tussen de havenstad Semarang en Tangoeng op Java. Dit is voor het Spoorwegmuseum in Utrecht aanleiding om met de tentoonstelling "Sporen van Smaragd" in te gaan op de historie van de spoorwegen in het voormalige Nederlands-Indië.

Met de restauratie van één van de topstukken van de tentoonstelling een model van een Indisch rijtuig uit 1882, maakte het Spoorwegmuseum eind januari een start met de voorbereidingen.

Ondanks de vele geografische, technische, personele en financiële moeilijkheden opende de geheel particuliere Nederlandsch Indische Spoorwegmaatschappij (NIS) op 10 augustus 1867 de eerste spoorlijn op een 25 kilometer lang traject tussen Semarang en Tangoeng. Later werd dit verlengd naar de Vorstenlanden op Midden-Java. Daarna groeide vooral op Java het spoorwegnet in rap tempo, zowel door de particuliere maatschappij als door de investeringen van de Nederlandse staat. Het gezag in Den Haag raakte er meer en meer van overtuigd dat goede spoorverbindingen de export en industrie van de kolonie zouden stimuleren en bovendien ook van militair

strategisch belang zouden zijn. Het overgrote deel van het huidige spoorwegnet in Indonesië is door de Nederlanders tot 1942 aangelegd, beheerd en voorzien van Nederlands railmaterieel. Het Spoorwegmuseum beheert een unieke collectie foto's, objecten en modellen die getuigen van de rijke Indische spoorweggeschiedenis. Het 1 : 5 schaalmodel dat nu wordt gerestaureerd, werd in 1882 gebouwd in de werkplaats Buitenzorg van de Indische Staatsspoorwegen en het werd tentoongesteld op de Internationale Koloniale en Uitvoerhandel Tentoonstelling die in 1883 in Amsterdam werd gehouden. Het is een nauwkeurig schaalmodel van het houten rijtuig dat in die jaren werkelijk op Java rondreed.

Deze tentoonstelling wordt gehouden in samenwerking met onder andere de Indonesische Spoorwegen en het Indonesisch Spoorwegmuseum, te bezoeken van **6 juli tot en met 10 november** 2017. Inlichtingen: <http://www.rvk.nl/spoorwegmuseum-toont-tentoonstelling-unieke-indische-spoorcollectie/>

Europalia Arts Festival Indonesia

Onder de vlag van Europalia Arts Festival Indonesia worden in het najaar 2017 een drietal imposante tentoonstellingen georganiseerd. **Ancestors:** Van Sumatra tot aan Java, en van de Molukken tot aan Papoea; in heel Indonesië speelden en spelen de voorouders

een vooraanstaande rol in het leven van alledag. Hun cultus en voorstellingen getuigen van een enorme diversiteit, kracht en poëzie. Een bijzondere introductie tot Indonesië, vertrekkend vanuit erfgoed, maar met actuele vragen rond tradities en rituelen in de hedendaagse maatschappij.

EUROPALIA ARTS FESTIVAL INDONESIA

Nooit eerder getoonde archeologische en etnografische schatten worden samengebracht met uniek beeldmateriaal en interviews. Deze tentoonstelling wordt gehouden van **1 oktober 2017 tot en met 14 januari 2018** in de Belgische hoofdstad Brussel. Alle inlichtingen: Paleis voor Schone Kunsten, Rue de Ravenstein 23, 1000-Bruxelles/Brussel. <http://www.europalia.eu>.

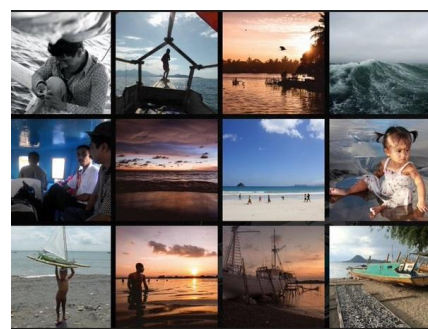
In het kader van Europalia Arts Festival Indonesia is gelijktijdig een tweede expositie gepland: **Power and other things**. Een chronologisch verhaal dat start met vier boeiende 19^e en 20^e eeuwse kunstenaars, waaronder Jan Toorop en Raden Saleh, die de kunstgeschiedenis in Indonesië hebben vormgegeven.

Heden-daagse Indonesische en Europese kunstenaars, zoals Wendelien van Oldenburg, Agung Kurniawan en Ana Torfs, brengen daarnaast veel nieuwe creaties. Ze getuigen van wisselwerkingen door handel, cultuur, religie, ideologie en oorlog, die kenmerkend zijn voor Indonesië.

Een uniek beeld van de recente geschiedenis van Indonesië, van de stuiptrekkingen van de Nederlandse kolonie en de Japanse bezetting tot vandaag de dag. De tentoonstelling wordt gehouden van 18 oktober 2017 tot en met 21 januari 2018. Nadere informatie, zie voorgaand bericht. <http://www.europalia.eu>.

Archipel is de derde expositie in de Belgische hoofdstad in het kader van Europalia Arts Festival Indonesia. Door de geschiedenis van Indonesië heen – een enorme archipel van meer dan 17.000 eilanden en eilandjes – speelt de zee een prominente rol. Ze vervoeren de eerste lokale immigranten die van hety ene naar het andere eiland over stappen, waardoor er machtige koninkrijken ontstonden, zoals de Srivijaya en de Majapahit, die hun onderlinge handel tot bloei brachten. Ook de Europeanen kwamen van overzee, op zoek naar kostbare specerijen.

Van **25 oktober 2017 tot en met 21 januari 2018** staat de zee in het middelpunt van geopolitieke kwesties en brengt ze afwisselend voorspoed en grote rampen. Een boeiend verhaal over Indonesië en de zee. Ook hiervoor kan men inlichtingen verkrijgen: het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel. <http://www.europalia.eu>.

LIKE onze nieuwe facebookpagina
<https://www.facebook.com/IndischCentrumNICC/>

5000 Kamptekeningen uit Nederlands-Indië

In "Het Geheugen Van Nederland" van het Nationaal Archief bevinden zich bijna 5000 tekeningen, gemaakt door gevangenen in de Japanse concentratiekampen in voormalig Nederlands-Indië.

De tekeningen staan op 247 pagina's en bevatten 20 afbeeldingen per pagina. Hieronder vindt u de LINK naar deze kamptekeningen op de website van Het Nationaal Archief (*Ctrl+click*).

<http://www.geheugenvannederland.nl/?/nl/zoekresultaten/pagina/1/Kamptekeningen%20Nederland%20Indi%C3%AB/%28cql.serverChoice%20all%20Kamptekeningen%20%20AND%20Nederlands%20%20AND%20Indi%C3%AB%29/&colcount=0&wst=Kamptekeningen%20Nederlands%20Indi%C3%AB/>

(advertentie)

**Reparatie van iPhone, iPad en Android. Snel, vakkundig en redelijk geprijsd.
Klik [hier](#) voor de aanbieding. Borca-Online / ShopDen webshop**

Borca **Online**
Computer **Service**

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Project Koninklijke Rotterdamsche Lloyd Museum geopend

Tijdens haar bezoek aan Indonesië heeft minister Bussemaker op 12 februari in het voormalige gebouw waar de Rotterdamsche Lloyd was gehuisvest, symbolisch een Lloyd Expositie geopend. Hierin zal permanent gezamenlijk erfgoed uit Nederland en Indonesië te zien zijn.

Het Koninklijke Rotterdamsche Lloyd Museum wil met de uitvoering van haar Batavia-project inhoud geven aan de waardering die zij heeft voor de Indonesiërs die deze voormalige

Nederlandse gebouwen, met veel inspanningen en investeringen, in hun koloniale schoonheid terug gerestaureerd.

Tegeltabelau mailschip ms. Dempo

Die waardering bestaat uit een schenking van Lloyd Erfgoed aan de restaurateurs, die bij het erfgoed zal worden geplaatst dat in het gebouw reeds aanwezig is, zoals imposante glas-in-loodramen, een schitterende tegelplaque, enz. Het nauwkeurige schaalmodel van het roemruchte passagiers- en mailschip ms. Dempo van de Rotterdamsche

Lloyd is een van de topics van deze schenking.

Tijdens haar bezoek heeft minister Jet Bussemaker veel aandacht besteed aan cultuur en erfgoed. Het prachtige Batavia (Kota Tua) is hierbij uitgebreid aan de orde gekomen. Ze heeft er onder andere de schenkingsceremonie bijgewoond en een symbolische opstarthandeling uitgevoerd.

Daarna heeft ze ook Semarang en Yogyakarta aangedaan. Meer info: <http://www.krlmuseum.nl/nedinde.html>.

**Help NICC Magazine aan
nieuwe abonnees**

**Verras uw familielid, vriend,
kennis of collega met een
GRATIS ABONNEMENT**
info@indisch-centrum-denhaag.nl

Indisch Herinneringscentrum gaat verhuizen

Door: Yvonne van Genugten

Het Indisch Herinneringscentrum heeft besloten te verhuizen naar Den Haag. Het I.H.C. geeft met dit voornemen invulling aan de gewenste groei en ontwikkeling tot een volwaardig Herinneringscentrum, waar de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in het voormalig Nederlands-Indië en de nasleep daarvan een prominente plek krijgen.

Huidige locatie van het Indisch Herinneringscentrum op het Landgoed Bronbeek in Arnhem

Met het besluit om het fraaie Landgoed Bronbeek in Arnhem te verlaten en te verhuizen naar Den Haag, kan het Indisch Herinneringscentrum de gewenste groei bereiken en zijn kerntaken optimaal vervullen, zoals verwoord in de oprichtingsbrief aan de Tweede Kamer uit 2007. De beslissing doet tevens recht aan de uitkomsten van het in het eerste kwartaal van 2016 gehouden landelijke enquête, waarbij de achterban de voorkeur voor Den Haag als vestigingsplaats uitsprak.

Het Indisch Herinneringscentrum zal een volwaardig herinnerings-

centrum worden voor een nationaal en internationaal publiek met ruime aandacht voor het Indische materiële en immateriële erfgoed. Het IHC zal er een ruime publiekspresentatie opzetten, een kenniscentrum vorm geven en tevens een ontmoetingscentrum zijn met aandacht voor educatie en inhoudelijke activiteiten. Ook actuele thema's tegen de achtergrond van de Indische geschiedenis zullen hier een plek krijgen.

Het Indisch Herinneringscentrum zal zich, mede door de samenwerking met de Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, ontwikkelen tot een nationale en internationale pleisterplaats van de Indische gemeenschap. Den Haag is bij uitstek de Indische stad van Nederland en Internationale stad van Vrede en Recht. De voorkeur van het IHC gaat uit naar een locatie in de buurt van Het Indisch Monument.

Het Indisch Herinneringscentrum is een van de vier nationale Herinneringscentra in Nederland, waarbij ook het Herinneringscentrum Kamp Westerbork, Nationaal Monument Kamp Vught en het Nationaal Monument Kamp Amersfoort behoren. Het Ministerie van VWS verleent instellingssubsidies aan deze vier centra.

Het IHC houdt de herinnering levend aan de gebeurtenissen

tijdens en na de Tweede Wereldoorlog in voormalig Nederlands-Indië en de nasleep daarvan. Men doet dit door het verhaal van de Indische gemeenschap door te geven via educatie aan de jeugd en voorlichting aan een breed publiek. Daartoe organiseert het IHC vele activiteiten en kan het publiek onder andere de interactieve mobiele tentoonstelling "Wereld Express" bezoeken.

Het IHC zoekt een locatie in de buurt van het Indisch Monument

Het levend houden van de herinnering zorgt ervoor dat veel mensen – en voornamelijk jeugd – zich bewust zijn van de betekenis van WOII in Nederlands-Indië en de gevolgen daarvan destijds voor overzeese landgenoten.

Het Indisch Herinneringscentrum hanteert daarbij het motto: "Indisch Geheugen voor de Toekomst". Zie ook de websites: www.indischherinneringscentrum.nl, www.hetverhaalvanindie.com, www.indieinoorlog.nl, www.wereldexpress.nl

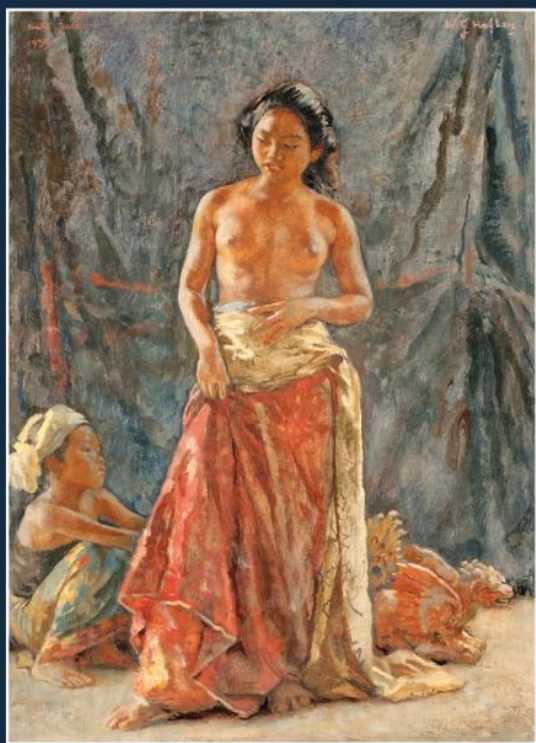
Indisch Herinneringscentrum

BRONBEEK

ZEEUWS VEILINGHUIS

GEVRAAGD:
INDISCHE SCHILDERIJEN

W. G. Hofker (1902-1981)
Hamerprijs: € 600.000,-

Herengracht 74, 4331 PX Middelburg
Tel. 0118 - 650 680

WWW.ZEEUWSVEILINGHUIS.NL

(advertentie)

PASAR MALAM RIJSWIJK

Oriëntaalse markt – Lekker eten
Spetterende optredens

4 & 5 maart

za. 12:00 - 22:00 uur | zo. 12:00 - 20:00 uur

Wipe Out Selection

The Streetrollers

Dansgroep
Batik Dance Theatre

Dansgroep Sekar Ayu

John Russell Jr.

Diana Monoarfa

DE BROODFABRIEK RIJSWIJK | 070 307 59 00

PASARMALAMRIJSWIJK.NL

(advertentie)

Indische
INTERNETKRANT sinds 1999

Heeft u de Indische enquête al ingevuld? Het kost ca. 12 minuten van uw tijd,
maar betekent zo veel voor ons. Gaat u via onderstaande LINK naar de enquête

<http://www.survio.com/survey/d/V2Q6P7Y9H2O8F2Q6L>

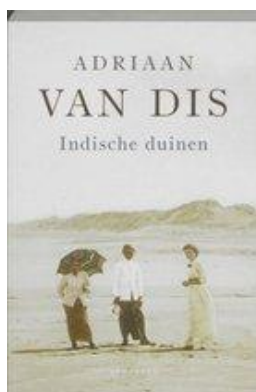
Boekbespreking, e-Books, CD & DVD, Presentatie & Signeren

Rapport Tommie – Yvonne Keuls. De nog altijd actuele roman Rapport Tommie verscheen eerder onder de titel "Annie Berber en het verdriet van de tedere crimineel". Het boek is gebaseerd op interviews die Yvonne hield met slachtoffers van zedenzaken. Het verhaal over een pedofiele kinderrechtser is dan ook op feiten gebaseerd. Yvonne Keuls was de eerste schrijfster die een dergelijk misbruik openbaar durfde te maken. De rechterlijke macht reageerde destijds erg woedend op deze roman. De kinderrechtser in kwestie werd uiteindelijk eervol ontslagen. Dit heeft het klimaat tot op heden

zichtbaar bepaald. Helaas behoren zedenzaken nog steeds tot de actualiteit. Bij het verschijnen van deze roman deed het veel stof opwaaien. Helaas is het dertig jaar later actueler dan ooit. Daarom terecht dat er een compleet nieuwe editie gemaakt is. *Adviesprijs: € 15,00. E-book: € 8,00.*

Indische duinen – Adriaan van Dis. Een gezin keert terug uit het oude Indië. Een Japans kamp ligt achter hen, maar Nederland biedt hen geen vrede. De repatrianten vestigen zich in een koloniehuis in de duinen, waar een zoon wordt geboren. Hij is de buitenstaander die in een sfeer van verzwegen leed wordt opgevoed. Zijn vader wil hem harden voor een volgende oorlog. Zevenenzeventig jaar later

onttraft de zoon de geheimen en leugens van zijn familie. Indische duinen, de voorloper van "Ik kom terug", werd bekroond met de Gouden Uil en de voorganger van de NS Publieksprijs, de Trouw Publieksprijs voor het Nederlandse boek. Deze roman wordt wel beschouwd als een hoogtepunt in Adriaan van Dis' oeuvre en is een heruitgave. *Adviesprijs: € 12,50.*

Een meisje loos – Ton van der Lee. Een spannende roman over vrouwen die in de zeventiende eeuw vermomd als matroos de overtocht naar Indië waagden. Krijtje vlucht na de capitulatie van Breda en vindt werk in Amsterdam als keukenhulp. Het logement heeft echter geen beste

naam en ze ziet haar kans schoon als ze hoort over het gebrek aan vrouwen in Batavia. Ze besluit dan vermomd als man aan te monsteren op een VOC-schip. Tegelijkertijd bereiden ook Jan Pieterszoon Coen en zijn vrouw zich voor op hun reis naar de Oost. *Adviesprijs: € 19,99.*

De rivieren – Alfred Birney. In de jaren 2009, 2010 en 2011 verschenen van deze meesterschrijver drie novellen: Rivier de Lossie, Rivier de IJssel en Rivier de Brantas. Nu worden de drie boeken als trilogie in één band samengevoegd. Hiermee wordt eer gedaan aan wat Kirsten Vos schreef in Indisch 3.0: "Pas als ik de drie delen naast elkaar bekijk, valt op welk minimalistisch werk Birney met deze trilogie afgeleverd heeft". Recensent Eric

de Brabander prees de drie werken van Alfred Birney: "Kalm en prachtig beschreven passeert de koloniale geschiedenis van Indonesië, zoals gezien door het oog van de verteller, vriend met de dichtkunst, elk woord op de juiste plek en geen woord teveel". *Adviesprijs: € 39,50.*

De onderkoning van Indië – Tomas Ross. Voorjaar 1947. In Nederland en in Batavia worden in het diepste geheim plannen ontwikkeld om Nederlands-Indië te behouden. Vanuit Batavia komt in Amsterdam de Nederlandse communist Henry Weber aan. Hij heeft een fortuin aan gestolen juwelen bij zich. Zijn missie is: de plannen van het Kabinet achterhalen en doorspelen aan de vrijheidsstrijders in Indonesië. Samen met de Indische danseres Asmara weet hij in een nachtclub een vertrouweling van Prins Bernhard te chanteren. In Scheveningen

krijgt Arnie Springer na een optreden bezoek van een oude bekende, die een mysterieuze opname laat horen. Al snel raakt Springer verstrikt in een schimspenspel van politieke en militaire belangen en wordt zijn half-Indische afkomst een gevaar voor zijn leven. *Adviesprijs: € 19,99.*

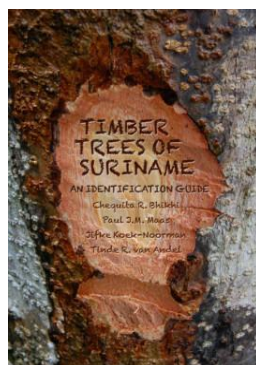
Geschiedenis van de VOC – Femme Gastra. Geheel herziene uitgave. Vier eeuwen geleden verkreeg de Vereenigde Oost-Indische Compagnie (VOC) het monopolie voor de vaart op Azië. Met de handel in specerijen, zoals peper, muskaat en kaneel, en later ook zijde, thee en porselein, werd de VOC de grootste en rijkste multinational van die tijd en bracht ze Nederland ongekende rijkdom en voorspoed. Waarom kreeg dit commerciële bedrijf zoveel politieke macht, hoe bouwden ze hun schepen en hoe werden de bijna 5000 reizen naar

de Oost georganiseerd en uitgevoerd? Gastra brengt op aansprekende wijze in beeld hoe groot het werkterrein van de VOC was, in welke producten werd

gehandeld en welke winsten er in bijna twee eeuwen werden gemaakt. *Bij bestelling bij de uitgever betaalt u tot en met 30 juni 2017 slechts € 19,95 i.p.v. € 34,50 (excl. verzendkosten).* <http://www.walburgpers.nl>.

Timber trees of Suriname – Chequita Bhikhi. Ruim 50 jaar geleden verscheen de eerste versie van het beroemde bomenboek van Suriname. Het beschreef ongeveer 100 boomsoorten, die voor de handel belangrijk hout leveren. Als een vergelijking waren ook aanverwante maar minder commerciële boomsoorten opgenomen. Voor heel veel onderzoekers was het hun "Bomenbijbel". Het boek

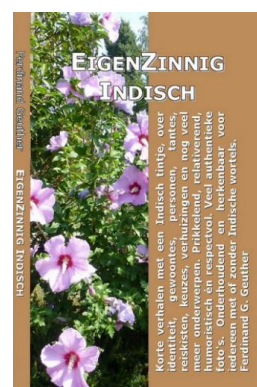
was ook erg snel uitverkocht en sinds 1963 is er geen herdruk meer verschenen. Twee jaar geleden kwam de jubilerende Alberta Mennega Stichting op het idee om het boek een opvolger te geven. De Surinaamse biologe Chequita Bhikhi nam deze enorme klus op zich, in samenwerking met co-auteurs Paul Maas, Tinde van Andel en Jifke Koek-Noorman, onder redactie van Marion Jansen-Jacobs. Alle beschrijvingen zijn nu ook voorzien van botanische tekeningen, kleurenfoto's, en macroscopische houtfoto's. Het boek is nu compleet herzien en uitgebreid met veel botanische details. *Engelstalige uitgave, te bestellen bij: www.lmpublishers.nl Prijs: € 49,50.*

Schipbreuk in het Paradijs – Wilbert van Haneghem. Het waargebeurde verhaal van een

vakantie in Indonesië die in een hel verandert. In augustus 2014 maken de auteur en zijn vriendin Marjan een vierdaagse bootreis van Lombok naar Komodo. Midden op zee gaat het gruwelijk mis. Hun boot maakt water en dreigt te zinken. Er zijn vijftien-twintig mensen aan boord en er is maar één sloep met plaats voor vier personen. In verschillende groepjes proberen de drenkelingen naar een vulkanisch eiland te zwemmen. Zonder eten en drinken en in de brandende Indonesische zon drijven Wilbert en Marjan twee dagen en nachten rond op zee, totdat ze uiteindelijk bij toeval ontdekt worden door vissers, die hen van een wisse dood redden. In dit boek kunnen we zelf lezen hoe het allemaal is gegaan. De auteur werkt als steward bij de KLM en is daarnaast freelance redacteur en reisjournalist. Eerder publiceerde hij samen met andere auteurs "Hoe wordt ik wereldreiziger?" *Adviesprijs: € 17,95.*

Eigenzinnig Indisch – Ferry Geuther. Een tijdje geleden hebben we in deze rubriek de

verhalenbundel van deze schrijver besproken. Een boek met een groot aantal korte verhalen met een "Indisch tintje". Ferry Geuther heeft hierop een aanvulling van zeven verhalen gemaakt, die hij voor de lezers van NICC Magazine helemaal GRATIS beschikbaar

stelt als download. Gaat u naar de website van het NICC: <http://www.indisch-centrum-den Haag.nl> en kies in het **Menu: Nieuwsbrieven** en vervolgens: **Downloads**. Vanaf daar kunt u de zeven verhalen downloaden. Geheel gratis. De schrijver, Ferry Geuther wenst u veel leesplezier.

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

www.vanstockum.nl

Meer dan 120 titels over Nederlands-Indië

Neem eens een kijkje in de uitgebreide **boekenwinkel** van Historiek.net:

<https://geschiedenis-winkel.nl/nederlands-indie.html>

Recept

Gewoon als je opeens zin hebt in wat lekkers voor bij de TV of zelfs als bijgerecht bij uw rijsttafel is dit altijd een welkom recept. Heel erg gemakkelijk om te maken en zo lekker. Natuurlijk wel met een oosterse twist. Lekker met een sausje, bijvoorbeeld sweet chili.

Ingrediënten:

4 flinke uien, 200 gr. bloem, flesje trappistenbier, 2 tl. sambal oelek, 1 tl. djahé, 2 el. geraspte kokos, grof zeezout, olie om in te frituren (of een elektrische friteuse).

Bereiding:

Maak een mooi glad beslag van het bloem en zoveel van het bier

om een dik papje te krijgen. Voeg er dan alle overige ingrediënten

aan toe. Meng alles goed. En als je wat bier overhebt.... weet je wel raad mee toch? Schil de uien en snijd in ringen (niet te dun). Probeer om twee of drie ringen aan elkaar te houden voor een betere hechting van het beslag. Verhit nu de olie, haal de uienringen door het beslag en frituur tot ze mooi goudbruin zijn. Haal ze eruit met een draadschep en leg ze op keukenpapier om het overtollige vet eruit te laten trekken. **Selamat makan.**

CREAPRO
VERTALINGEN

Den Haag

Vertalingen vanuit en in alle moderne talen
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en creatief
Schrijven van uw memoires, brochures en andere teksten

SINDS 1989 VERTALERS & GHOSTWRITERS
DIE U ZORGEN UIT HANDEN NEMEN

Tel: 070-362 05 89 - 06-83205997

W: www.creapro.myplaces.nl

@: creapro@worldonline.nl

VERTAALWERK & GHOSTWRITING

(advertentie)

Pelgrimsreis naar Thailand

Na succesvolle edities in 2013 en 2015 organiseert de Stichting Herdenking Birma Siam Spoorweg en Pakan Baroe Spoorweg (SHBSS) ook in 2017 weer een pelgrimsreis langs de dodenspoorweg. Het unieke van deze reis is dat niet alleen de erevelden worden bezocht, maar dat ook exacte plaatsen van de kampen langs het tracé van deze spoorweg worden aangedaan. Daardoor bent u in staat om het persoonlijke

verhaal van de krijgsgevangenen te ervaren. Het aantal deelnemers is beperkt tot 34. Indien u hier interesse voor heeft om de pelgrimsreis mee te maken, is het raadzaam u snel aan te melden.

Centraal in het programma staan de omstandigheden waaronder Nederlandse krijgsgevangenen van Java of Sumatra naar Thailand of Birma zijn getransporteerd, hun dwangarbeid aan de spoorweg en hun verblijf in de kampen. Tijdens de reis worden de deelnemers inzicht en kennis aangereikt over de geschiedenis van de Birma Siam Spoorweg en worden de locaties die voor de deelnemers belangrijk zijn, bezocht.

De reis brengt ons vanaf het beginpunt van de spoorlijn bij Ban Pong in Thailand, langs de voormalige kamplocaties tot aan de Drie-Pagodenpas op de grens met Birma (tegenwoordig Myanmar). De inhoudelijke begeleiding tijdens de reis is in vertrouwde handen van Sir Rod Beattie, internationaal

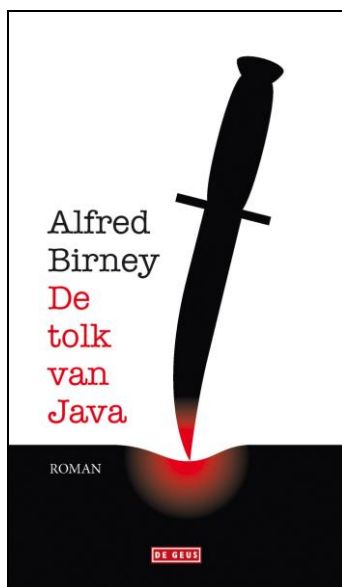
erkend expert van deze dodenspoorlijn en de staf van het Thai Birma Railway Centre (TBRC) in Kanchanaburi. Het programma wordt afgesloten met een indrukwekkende Herdenking op de erevelden van Kanchanaburi en Chunkai.

De reis vindt plaats van 16 tot en met 26 november 2017. Vanuit SHBSS zullen twee bestuursleden meereizen om de groep te begeleiden. Daarnaast is in de begeleiding voorzien in een arts. Voor meer informatie over het programma van de reis, prijzen en een boekingsformulier, kunt u terecht op de vernieuwde website van SHBSS: <http://www.shbss.nl>.

Alfred Birney in selectie voor de Libris Literatuurprijs

Alfred Birney zit met zijn roman "De Tolk van Java" bij de laatste 18 overgebleven schrijvers, die zijn geselecteerd voor de jaarlijkse prestigieuze Libris Literatuurprijs voor de beste oorspronkelijke Nederlandstalige roman van 2016. De jury, onder voorzitterschap van Janine van den Ende, koos voor de longlist verder romans van Walter van den Berg, Hanna Bervoets, Herman Brusselmans, Arnon Grunberg, Jeroen Olyslagers, A.F.Th. van der Heijden, Stefan Hertmans, Auke Hulst, Simone van Saarloos, Jan Lauwereyns, Eva Meijer, Marja Pruis, Christiaan Weijts, Allard Schröder, Herman

Stevens, Anton Valens en Lize Spit.

De tolk van Java is een roman over het leven van de zoon van en Helmondse schoenmakersdochter en een Indische voormalige oorlogstolk. De zoon is de verteller, die een belast verleden heeft. De jeugd van de moeder tijdens de Tweede Wereldoorlog in Brabant en daarbij de jeugd van de vader, die na de oorlog van Oost-Java naar Nederland vlucht. De jeugd van de zoon wordt beheerst door zijn paranoïde vader, die hem terroriseert en waardoor hij zijn tienerjaren op een

internaat doorbrengt. Jarenlang zal hij zijn ouders achtervolgen met vragen over de oorlog, die ook hij als een zware last met zich meedraagt. Hun verhalen zijn erg spannend, hilarisch, gruwelijk, treurig en rauw. Hun onderlinge verhouding is afwijkend: ze zijn eerder tot elkaar veroordeelt, dan dat ze een liefdevolle band hebben. Hun herinneringen zijn hun gezamenlijke vijand.

Deze uitgave is momenteel even niet leverbaar, maar wij gaan er vanuit dat met deze prijs mogelijk in het verschiet er haast gemaakt zal worden met een herdruk.

Vanaf deze plaats willen wij in ieder geval Alfred Birney van harte feliciteren met zijn behaalde plek bij de laatste 18 schrijvers die voor de Libris Literatuurprijs in aanmerking komen.

De jury bestaat Janine van den Ende, voorzitter (mede-oprichter en bestuurslid VandenEnde Foundation) Kees 't Hart (schrijver en literatuurcriticus De Groene Amsterdammer), Michel Krielaars (chef boeken NRC Handelsblad en schrijver), Anna Luyten (gast-professor School of Arts in Gent en publicist), en Marrigje Paijmans (letterkundige en filosoof Radboud Universiteit Nijmegen).

Just4Kids... voor iedereen van 6 tot 16 jaar

De 'Biep' is weer helemaal 'in'

Kinderen en jongeren weten de 'Biep' weer steeds vaker te vinden. De bibliotheken zien het aantal jeugdleden weer flink toenemen. In 2015 leenden ze samen 38 miljoen keer een boek uit en dat is ruim 2 miljoen meer dan het jaar daarvoor. Daarmee zijn jeugdboeken voor het eerst populairder dan boeken voor volwassenen.

Dit blijkt uit de bibliotheekmeter die minister Jet Bussemaker van Cultuur onlangs in een nota aan de Tweede Kamer stuurde. In een tijd waarin digi-lezen in opkomst is, gaat het tegen alle verwachtingen in bijzonder goed met de papieren boeken. Er zijn in ons land 770 bibliotheken en 288 boeken afhaalpunten. De Koninklijke Bibliotheek, die de cijfers over 2016 voor volgend jaar inventariseert, zegt over het afgelopen jaar dezelfde tendens te zien. "De trend is helder: de jeugdboeken zetten door".

Wat mede bepalend is voor het bibliotheekbezoek, is dat deze steeds meer het imago van een

buurthuis krijgen, waar voornamelijk kinderen met allerlei activiteiten onthaald worden. Bovendien zijn er regelmatig voor de wat oudere lezers tal van debatten, cursussen, wijkbijeenkomsten en lezingen. In 2014 werden er in totaal 72.000 activiteiten georganiseerd; in 2015 steeg dat naar 82.000 keer.

Zorgen

Minister Bussemaker erkent dat er zorgen zijn geweest over de toekomst van de 'Biep'. Maar deze hebben sinds enkele jaren zichzelf opnieuw uitgevonden en zijn tot een aantrekkelijke trefplaats geworden voor jeugd, jongeren en volwassenen. De bibliotheken

hebben zware jaren achter de rug. Hun aantal locaties zijn sinds 2011 drastisch geslonken door terugval van het aantal leden. In 2015 werd die trend doorbroken en ging het weer bergop.

Leesmonitor

De in totaal 3,8 miljoen leden lazen met z'n allen zo'n 73,4 miljoen boeken uit. Bibliotheken blijven zo de leesmonitor van Nederland. Niet alleen papieren boeken zijn in de bibliotheken te vinden, maar ook E-books. Deze kunnen tevens worden gedownload op een e-reader. Dat deden in 2015 maar liefst 234.000 mensen. De digitale boeken werden 4 miljoen keer uitgeleend.

**Help NICC Magazine aan
nieuwe abonnees**

**Verras uw familielid, vriend,
kennis of collega met een
GRATIS ABONNEMENT**

info@indisch-centrum-denhaag.nl

Korte berichten

Gezocht: Jong talent

In de rubriek **"Just4Kids"** hebben we eerder al aandacht besteed aan jong talent. Zo plaatsten we een artikeltje over twee meisjes die Indonesische dansen leerden en verder ook een stukje over een drumtalentje. Heb jij nou ook zo'n talent? Kan je goed gitaarspelen

You've got talent?
tell us about it

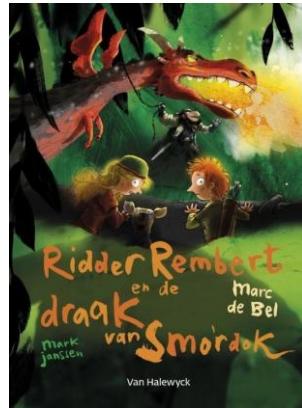
en treed je ook op? Of ben je een tenniskampioen in de dop, een goed biljarter of kan je heel goed dansen of zingen? Misschien ben je wel een hele goeie chef-kok, of ben je een kunstschilder of een fotograaf in de dop. Misschien ook wel een..... Kortom, alle jonge supertalenten van ca. 6 tot ca. 16 jaar oud willen we voor het voetlicht zetten. En wij willen dat aan iedereen vertellen. Als je zelf niet zo heel goed kan schrijven, vraag dan of jouw ouders een stukje willen insturen met een fotootje erbij. Of je stuurt jouw verhaal gewoon in je eigen woorden naar de redactie, dan maken wij er samen met jou een echt leuk artikel van. **Stuur je reacties dan naar:**
info@indisch-centrum-den Haag.nl **DOEN HOOR....!!!**

Boeken, e-books /cd-dvd

Ridder Rembert en de draak van Smordok – Marc de Bel. Meisjes met pit. Het land van Thor viert feest bij de geboorte van het

nieuwe langverwachte prinsesje. Het meisje krijgt de naam Aylin en

steelt meteen ieders hart. Zoals de traditie het wil, moet ook de kleine prinses bij de eerste volle maan na haar geboorte worden ondergedompeld in de Bron van het Leven. Dus trekken koning Martinus en koningin Stalana op een stralende ochtend, vergezeld van hun drie trouwe Cocoridders, naar de Groene Berg achter het Grote Nevelbos. Maar daar wacht hen een onaangename verrassing
6 – 12 jaar. Prijs: € 14,99

Uitvindingen – 50 dingen die je moet weten – Chris Woodford. 50 dingen die je moet weten over uitvindingen. In dit full color boek vertelt Chris Woodford alles over

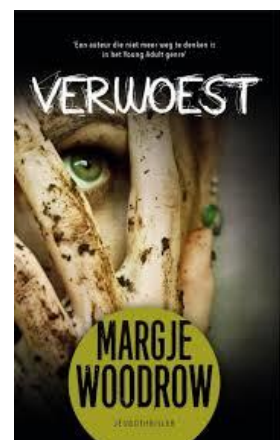
beroemde uitvinders en wat ze ontdekt hebben. Met heel veel foto's, schema's, lijstjes en weetjes. Na het lezen van dit boek weet je alles over onder andere trampolines, balpennen, satellieten en nog veel meer andere knappe uitvindingen.
9-12 jaar. Prijs: € 12,99.

Warrior Cats – de nieuwe profetie – zonsondergang – Erin Hunter. De verwoestende aanval van dassen op hun kamp heeft de Donderclan verzwakt en veel doden en gewonden achtergelaten. Braamklauw ziet maar één oplossing: Vuurster moet snel een nieuwe commandant

nant benoemen. De nachtelijke ontmoetingen in zijn dromen met zijn vader Tijgerster en zijn halfbroer Havikwind hebben Braamklauw's eerbijdrage aangewakkerd, maar hoe zal hij reageren op hun moorddadige plannen?
12-15 jaar. Prijs: € 12,95.

Verwoest – Margje Woodrow. Een huiveringwekkende jeugdthriller. Wanneer Juul het graf van haar broer Milan bezoekt, doet ze een schokkende ontdekking. DOEN + DURVEN = WAARHEID, staat er in de aarde gekerfd. Niet veel later ontvangt

ze een boodschap: In ruil voor de waarheid over Milans dood krijgt ze een *dare*. Juul besluit de uit-

daging aan te gaan, want ze móet weten wat haar broer is overkomen. Maar dan volgen de dares zich in moordend tempo op en zetten Juul helemaal klem. Wie is die persoon die haar uitdaagt? En gaat het haar lukken om de waarheid te achterhalen?
Vanaf 15 jaar. Prijs: € 13,99.

www.paagman.nl

Recept Pisang Goreng

Een van de lekkerste snacks uit de Indische keuken is de Pisang

Goreng of: gebakken banaan. Het is de snack die je overal in Indonesië tegenkomt en daar tot de "streetfood" behoort.

Ingrediënten:

250 gram rijstmeel of gewoon bloem met 1 tl. bakpoeder of baking soda (zelfrijzend bakmeel mag ook), 160 ml. water, 1 zakje vanillesuiker, 1/4 tl. zout, 8 kleine rijpe bakbananen of onrijpe (nog een beetje groene) gewone bananen. Olie om in te frituren of een elektrische fritusee.

Bereiding:

Meng het meel/bloem met het bakpoeder en de vanillesuiker in een kom. Maar een kuiltje in het midden en doe hier het zout en het water in. Meng dit heel goed zodat het een glad beslag wordt (ongeveer zoals pannenkoekenbeslag). Schil daarna de bananen en snijd deze schuin in gelijke stukken. Verhit de olie in de wok of pan, haal de stukken banaan door het beslag en bak ze mooi goudbruin. Schep ze uit de olie met een draadschep en laat ze goed uitlekken op keukenpapier. Kan ook koud gegeten worden.

Selamat makan.

Links 4 Kids

Heel veel leuke LINKS voor kinderen, maar niet alleen voor kinderen:

Doorlinkwebsite naar tal van Indische en Indisch gerelateerde websites, blogs, personen en onderwerpen.

<https://linkenindisch4ever.wordpress.com/>

Website over online **geschiedenis** van, voor en met Indische Nederlanders.

<http://www.indischhistorisch.nl>

Informatie over **schoollespakketten** over het voormalige Nederlands-Indië.

www.gastdocenten.com

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek

www.indischherinneringscentrum.nl

Informatie over de **Nationale Indië-Herdenking** op 15 augustus. www.indieherdenking.nl

Een **Indische start-pagina voor de jeugd**: <http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl>

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië).

http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pag_enr=1

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. <http://www.taman-indonesia.nl>

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie

<http://www.villazebra.nl>

Een informatieve website met heel veel **Theatervoorstellingen**, overal in Nederland en voor iedere leeftijd.

<http://www.kindertheater.nl/>

Kunstbende, Een landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. <http://www.kunstbende.nl>

Jeugd Startpagina "Open Start" <http://jeugd.openstart.nl>

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. <http://www.koorenhuis.nl>

Weblog "Indische Jeugdlitteren" Blog van Marjorie van Putten: <http://indischejeugdlitteren.wordpress.com/over-mij/>

Young Adult Books, website met boekrecensies en webshop over boeken voor middelbare scholieren.

<http://www.youngadultbooks.nl/>

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. <http://www.jeugdbieb.nl>

Column: De appel valt wel ver van de stam

Door: Sebieren Hassenmohamed

De redactie van NICC Magazine ontvangt bijna dagelijks nieuwsbrieven van veel andere Indische en niet-Indische organisaties. Deze column haalde ik uit de nieuwsbrief van Het Sarnámihuis een Hindustaanse organisatie in Den Haag (www.sarnamihuis.nl). Wat mij trof, is de herkenbaarheid, ook voor veel Indo's, die dit in het verleden hebben meegemaakt en in enkele gevallen in het heden nog steeds memaken. Wij plaatsen deze column hier, waarbij tevens de vraag: "Herkent u ook uzelf hierin?" Schrijf uw ervaringen op en stuur ze ons toe. Desnoods mag dit ook anoniem. In een van de volgende edities kunnen we hier dan wellicht op terugkomen.

Sandra vertelt over zichzelf: "Ik ben geboren en getogen in het district Wanica in Suriname, waar ik als kind mijn vakantiegeld met rijst planten en in de huishouding bij anderen in de buurt verwierf. Mijn broers verdienden ook met het werk in de landbouw, zij voetbalden daarnaast in hun vrije tijd. Zoals gewoonlijk zorgden de groteren voor de kleintjes. Al bij al heb ik een leuke jeugd gehad".

Ik vraag aan Sandra of er in die tijd ook iets droevigs is geweest. Zij antwoordt: "Ik vond het wel erg als ik om mijn donkere huidskleur werd genegeerd. Het zusje van mijn moeder kreeg bijvoorbeeld veel complimenten over haar uiterlijk en ik geen. Zij was een tintje lichter, verder leken we op elkaar. De tantes uit de stad hadden er ook een handje

van om mijn zusjes die een maar een beetje lichter dan mij waren, aan te halen, mij niet. Er is zelfs over mij gevraagd of ik wel in het juiste gezin zat. Een tante met een zoon die dezelfde huidskleur had als de mijne, zocht voor hem een lichtkleurige bruid. Dit alles leidde er toe dat ik een soort minderwaardigheidscomplex had ontwikkeld. Ik heb vroeger nooit geloofd dat iemand mij mooi zou kunnen vinden. Momenteel ken ik een vrouw in ons buurthuis, die openlijk zegt dat ze donkerbruine mensen maar niets vindt. In de Nederlandse cultuur is het niet veel anders. Ik mag mij dubbel bewijzen om een keer erkenning te krijgen.

Na de basisschool in Suriname verhuisde ik met mijn broer en zijn vrouw naar een ander district, waar ik de driejarige ULO heb bezocht en voltooid. Mijn broer ging er bij de Politie werken, deed avond- en nachtdiensten. Opdat zijn vrouw gezelschap had in de avonduren gingen we allemaal bij toerbeurt bij hen inwonen. Het was er heel leuk, mede door de privileges die mijn broer genoot, had ook ik toegang tot plekken waar ik anders niet zou komen.

Aangezien de Middelbare school niet naar het district verhuisde, moest ik wel dichtbij de stad gaan wonen. Toen ik in de derde klas zat, stelde mijn zwager uit Nederland voor dat we liever, voor de Onafhankelijkheid van Suriname konden immigreren naar Nederland. Met mijn gespaarde, zelfverdiende en door mijn broer

aangevulde geld betaalde ik de overtocht om me bij hen te voegen.

Mijn zwager was een lieve goede man, hij had ook de eigen familie laten overkomen. Hij en mijn zus hadden toen nog geen kinderen, dus was er plek genoeg in hun ruime huis. Ik werd op de Pabo ingeschreven om mijn in Suriname gestarte studie voort te zetten tot mijn moeder met de rest van het gezin arriveerde. We gingen met z'n allen naar een Opvangcentrum voor Surinamers in Baarn. Het Maatschappelijk werk begeleidde ons na een kort verblijf naar Gasselt voor een eigen huis. Voor de opleiding zou ik nu een ingewikkelde reis naar de grote stad moeten maken. Omdat ik inmiddels achttien was geworden en behoefte had aan zelfstandigheid, koos ik ervoor om te gaan werken.

De opvang door de burens in Gasselt was heel warm. Ze maakten voor het eerst kennis met Hindustanen, daarom werden we ook vaak bekeken door de omgeving. In het buurthuis werden er soms films voor ons gedraaid. Iedereen ging sporten, ik zat op voetbal en vond werk in de thuiszorg. Werken in de fabriek werd mij door de maatschappelijk Werker afgeraden omdat het minder bevorderlijk was voor mijn integratie. Het gezin waarin ik ging werken bestond uit vader, moeder en een kind. De moeder was alcoholist, ik zorgde voor- namelijk voor het kind.

Omdat ik na een poos iets anders wilde, en omdat een verloving uit gegaan was, ben ik naar de grote stad verhuisd. Ik ging er in een boekhandel werken en woonde zelfstandig in een eigen woning. Op mijn drie en twintigste kwam er een aanzoek voor mij, bij mijn moeder. Zij bleef aandringen en motiveren tot ik instemde. Ik beschouwde het als een uithuwelijking, was niet verliefd had ook niet gehunkerd naar iemand. Tot dan was ik tevreden met het leven dat ik leed. Zoals mijn moeder sprak, dacht ik dat het trouwen een keer hoorde plaats te vinden.

Hij woonde in Leeuwarden en was bereid om naar mij te verhuizen. Ik behield mijn baan en bleef in mijn huis wonen. De schoonfamilie ontving mij na de bruiloft heel leuk, ook daarna is er nooit enige wrijving geweest. Het zijn moderne mensen. We kregen drie kinderen. Wat ik niet eerder wist, was dat mijn man verslaafd was. Zijn moeder had verwacht dat hij na het huwelijk en verhuizing naar een heel andere plek vanzelf zou genezen. Niets van dit alles gebeurde; samen met de kinderen was het: portemonnee bewaren en op een houtje bijten. We hebben amper leuke activiteiten ontplooid zoals op vakantie gaan of geschenkjes kopen voor elkaar. Ik was sowieso altijd aan het werk en de kinderen waren gewend dat het materiële ontbrak. Ze kregen integendeel verantwoording. Ik merk nu aan hen dat ze waardering hebben voor hetgeen er wel was. De kinderen hebben hun vader veel gemist omdat hij altijd weg was. Het lag gewoon niet in zijn macht om de kinderen te geven wat ze

nodig hadden. De liefde voor hen was er wel.

De lijdensweg voor alle partijen duurde zeker tien jaar. Ik ben al die tijd hard geweest voor mezelf opdat de kinderen zoveel mogelijk van het nodige kregen. Ik heb geprobeerd om ze de warmte van een moeder te geven. Zodra zij thuis waren was ik er ook. Op hun vijftiende begonnen ze al met een baan buitenshuis. Ze hebben veel steun aan elkaar gehad zoals ik dat ook met mijn broers en zussen had. Het was voor mij o zo belangrijk om te voorkomen dat ze nooit de stempel zouden krijgen dat ze hetzelfde als hun vader waren geworden. Voor dat doel zijn we ook een paar keer verhuisd.

Het lukte mij om afstand van hem te nemen na de ontmoeting met een kennis die ik na vijf en twintig jaar terug zag. Gelukkig was ik niet bij wet getrouwd. Onlangs toen ik er met de kinderen, inmiddels de twintig gepasseerd, bij een crematie aanwezig was, heeft mijn ex aangegeven dat het ook aan de kinderen is om initiatieven te nemen voor contact. Ik breng en al mijn kinderen liefst zelf, waar ze ook gaan.

Momenteel werk ik als juf op een school met alleen maar witte collega's. Ik rolde in dat werk door een keer in de week als ouder op de Peuterspeelzaal te helpen. In die tijd werd een juf ziek, ik ging vrijwillig invallen. Mijn kwaliteiten werden onder-tussen waargenomen door het Schoolhoofd. Hij vroeg mij of ik alles kon overnemen en dat kon

ik! Ik volgde een paar cursussen, de Kweekschool - papieren uit Suriname had ik niet meer, ze waren kwijt. De meeste ouders waren positief. Een keer had ik een moeder aan de lijn die meer wilde weten over de populatie. Het ging haar om de kwaliteit van de school. Ze vroeg letterlijk of er buitenlandse kinderen zaten. Die waren er toen nog niet. Ik vond het nodig om haar te informeren dat ik uit het buitenland afkomstig was. Mijn Brabants verried niets over mijn afkomst. De moeder excuseerde zich uitdrukkelijk, ze legde uit dat het haar echt om de kinderen ging waarmee de hare te doen zou hebben. Later bleek dat zij de buurvrouw van mijn zus was en ook daar over de vloer kwam.

Ik heb wel een jonge collega gehad die het moeilijk vond om door mij ingewerkt te worden. Het was een regel van de school dat ik als oudere collega de leiding had. De manier waarop ze non verbaal reageerde merkte ik dat ze moeite had met mijn gezag. Zij heeft dat achteraf na vertrek middels een brief ook duidelijk uitgelegd. Ik ben helemaal eraan gewend dat ik constant gekeurd word. Van de cursus kwam men altijd kijken hoe ik les gaf, veel meer dan bij de andere cursisten. Ik krijg gelukkig ook veel complimenten die ik verdien vanwege de dubbele roeping. Ik laat kinderen die niet veel durven echt niet aan hun lot over zoals ik dat bij collega's vaak zie. Ze worden door mij al op de eerste dag gestimuleerd om onder andere ook speelgoed te pakken. Bij mij kan ieder kind beter worden".

Teken de petitie 'Traktaat van Wassenaar 1966' op: <http://uitbetalentvw66.petities.nl/>

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum kopij op 8 maart 2017

T/m 29 januari 2017: Bronzen uit Indonesië. Meer dan 200 bronzen beeldjes die normaal in het depot verblijven worden tentoongesteld. Ze zijn gemaakt tussen de 8e en 15e eeuw. De meeste zijn op Java gevonden maar komen daar oorspronkelijk niet vandaan. Vanaf de vijfde eeuw had de Indiase cultuur een grote aantrekkingskracht op delen van Indonesië. Lokale vorsten gingen het Sanskriet, de Indiase elitetaal, gebruiken en stichtten Hindoeïstische en Boeddhistische koninkrijken. Op Java ontstond tussen de zevende en vijftiende eeuw een bloeiende cultuur die grootse monumenten naliet, zoals

het levensverhaal van deze spirituele leider zo enorm intrigerend? Waarom zijn de Boeddhabeelden uit diverse landen zo verschillend van elkaar? Wat zoeken mensen in het boeddhisme? Deze en vele andere vragen staan centraal in de grote tentoonstelling **DE BOEDDHA**. Het is de eerste keer dat er zoveel Boeddhabeelden tegelijk uit de eigen vaste museumcollectie gepresenteerd worden.

de Boeddhistische Borobudur en de Hindoetempel van Prambanan. Hoe en waarom dit proces van cultuuruitwisseling met India op gang kwam, is nog niet helemaal duidelijk. Sommige beeldjes lijken erg op Indiase beeldjes en komen waarschijnlijk uit India. Technisch onderzoek naar het metaal van de bronzen zou helpen om het plaatje van de contacten tussen Indonesië en de buitenwereld completer te krijgen. De locatie: **Museum voor Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Openingstijden: dinsdag t/m zon-dag van 10.00 tot 17.00 uur. Adres en openingstijden, zie volgend bericht Informatie: www.volkenkunde.nl.

T/m 29 januari 2017: De Boeddha. De Boeddha is een van de meest inspirerende figuren uit de wereldgeschiedenis. Wat maakt

De getoonde voorwerpen vertellen het mooie levensverhaal van de Boeddha. Deze tentoonstelling is te bezoeken in het **Museum voor Volkenkunde**, Steenstraat 1, 2312 BS Leiden. Openingstijden: dagelijks 10.00 tot 17.00 uur (maandags gesloten, uitgezonderd vakanties). Toegang: volwassene: € 14,00. 4-18 jr: € 6,00; CJP: 1 euro korting. Vriendenpas + Museum jaarkaart: gratis. Nadere info: Tel: 088-0042800, of anders via e-mail: info@volkenkunde.nl. Kijk ook eens op de website: <https://volkenkunde.nl/nl/de-boeddha>.

T/m 12 maart 2017: Van KNIL militair tot meester-architect. Een tentoonstelling die een beeld geeft van het leven en werk van Charles (1882-1949) en Richard (1886-1842) Schoemaker. Beide broers beginnen hun carrière aan de KMA (Koninklijke Militaire Academie) in Breda. Beide broers studeren af bij de Genie van het KNIL en ze voelen zich sterk aangetrokken tot Nederlands-Indië. Na een korte militaire carrière gaan ze de architectuur in en beiden specialiseren zich in het

koloniale oftewel het Nederlands-Indische bouwen. Ze studeren verder aan de Technische Hogeschool in Bandoeng en aan de Technische Universiteit in Delft. Richard bouwt onder andere het prestigieuze Paleis van den Legercommandant, dat in 1918 werd geopend en daarna diverse gebouwen in Nederland en op Curaçao. Charles bouwde vooral voor particulieren, kerken en bedrijven in Nederlands-Indië. Als geen ander geeft hij het stadsbeeld van Bandoeng vorm. Hun verdere levensloop verschilt sterk. Charles leeft als excentrieke kunstenaar en is bevriend met zijn vroegere student Soekarno. Zijn broer Richard is in Delft in verzet

Villa Isola in Bandoeng met een deel van de tuin, een van de bekendste ontwerpen van Charles Schoemaker.

gekomen tegen de Duitse bezetter en wordt in 1942 in het concentratiekamp Sachsenhausen gefusilleerd. Locatie: **Museum Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Geopend: di. t/m zo. 10.00-17.00 uur. Nadere info: www.bronbeek.nl.

25 februari 2017: Indische Feestavond. Gastvrouw Coby de Boer organiseert weer een gezellige Indische Feestavond. Jong en oud kan zich weer helemaal overgeven aan de

danskunst onder de begeleidende muzikale omlijsting van Diana & Friends en Theresa. De Indische keuken wordt zoals altijd verzorgd

door Ciska Catering met hapjes, drankjes en natuurlijk een maaltijd. Locatie: **Dans & Party Centrum The Lake**, W. Dreesweg 10, 1314 VB Almere. Tijden: 20.00 tot 0030 uur, zaal open: 19.30 uur. Toegang: € 12,50 pp. Aanmelden bij: OSCO Productions, Coby de Boer Tel: 06-46415767, 036-5244573. Of via e-mail adres: info@indischefeestavond.nl.

11 maart 2017: 6^e Indië-lezing
Thema van deze 6^e Indië-lezing is: "En toen stond ik er alleen voor". Deze middag staat in het telken van de vrouwen die binnen en buiten de kampen verbleven tijdens de Japanse overheersing

van Nederlands-Indië. Buitengewoon hoogleraar Remco Raben verduidelijkt zijn positie en de specifieke verhalen van de Buitenkampers worden belicht in de gesprekken met presentator Youetta de Jager. Zanger en songwriter Robin Block zal op muzikale wijze zijn bijdrage leveren, evenals het vrouwenkoor "Malle Babbe". Deze Indië-lezing is een initiatief van Stichting 4 en 5 mei, Comité Amsterdam Zuid-Oost in samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum, Stichting Gastdocenten WOII, Werkgroep Zuidoost-Azië en gefaciliteerd door de Openbare Bibliotheek van

Amsterdam. De locatie is: **OBA Theater**, Openbare Bibliotheek Amsterdam Oosterdokskade 143, 1011 DL Amsterdam. Tijden: van 14.00 tot 17.00 uur. Toegang is GRATIS. Aanmelden is verplicht: info@indischherinneringscentrum.nl.

4 en 5 maart 2017: Pazar Malam Rijswijk. Ook in maart kunt u voor een "zacht prijsje" naar de Pazar Malam Rijswijk, dankzij de **Kortingsbon** op de colofonpagina (achterin deze editie). Een aanrader voor de echte liefhebber van de Indische cultuur en muziek. Slenteren langs de vele kramen, lekker eten en drinken op de terrassen van de diverse restaurants en eetstands.

*Ook met deze editie steunt Pazar Malam Rijswijk het goede doel: **Villa Joep**. Villa Joep stimuleert en financiert onderzoek naar neuroblastoom kinderkanker.*

Laat u de hand lezen en geniet van een stoelmassage. Bent u ook benieuwd welke mooie kleuren u uitstraalt? Dan moet u beslist uw aura laten fotograferen. Op het podium kunt u muziek verwachten van de bands: Wipe Out Selection, The Streetrollers en optredens van John Russel Jr. en Diana Monoarfa. Verder kunt u volop genieten van prachtige dansdemonstraties van dansgroepen Batik Dance Theatre en Sekar Ayu. Locatie: **De Broodfabriek**, (voorheen Expo Rijswijk), bereikbaar met tram 17 (stopt bijna voor de deur), Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk, Ook veel gratis parkeer-ruimte aanwezig. De openings-tijden zijn: zaterdag: 12.00 tot 22.00 uur, zondag:

12.00 tot 20.00 uur. Toegang: volw. € 8,00; 65+ € 6,50; kind 7-12 jr. € 3,00; t/m 6 jr. gratis. **Kopieer en print de colofonpagina (op pagina 33) voor de lezers-kortingsbon. Zie ook de advertentie op pagina 19.** Nadere inlichtingen: www.pasarmalamrijswijk.nl

30 april 2017: Tjidengkamp Reünie. Op het Landgoed Bronbeek wordt de jaarlijkse Tjidengkamp Reünie gehouden. Het programma wordt nog nader bepaald en kunt u op een later tijdstip lezen op de website. Bij aankomst wordt u verwelkomt met koffie of the met spekkook en

ontvangt u een coupon voor de nasi rames. Locatie: **Kumpulan Bronbeek**, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem. Tijden: 10.30 tot ca. 16.00 uur. Toegang: € 25,00 per persoon, incl. koffie/thee en de maaltijd. Aanmelden via formulier: <https://www.tjidengkamp.nl/meld-hier-aan-komende-reunie-op-30-april-2017/> Het entreebedrag svp storten op rek. IBAN: NL87 INGB 0688 0465 17 t.n.v. JL Freibothm Almelo, o.v.v. Tjidengkamp Reünie en het aantal personen. Vermeld ook uw e-mail. U krijgt dan een bevestigingsmail van uw deelname met uw entreebewijs. Informatie: <https://www.tjidengkamp.nl>, mail: info@tjidengkamp.nl.

Mei t/m november 2017: The Great Liao. Een vergeten dyastie uit Binnen-Mongolië 907 – 1125 AD. Deze unieke tentoonstelling vertelt het verhaal van een nomadisch volk dat in de 10^e en 11^e eeuw een groot en machtig rijk had opgebouwd in Mongolië, dat toen het zuiden van

Rusland en het noorden van China omvatte. Voor het eerst komen ruim honderd schitterende voorwerpen zoals aardewerk, serviesgoed en sieraden naar Assen. Eerder waren ze te zien in Keulen, Zürich en New York. Echter de laatste tien jaar zijn de artefacten niet meer op reis geweest. Het hoogtepunt van de expositie is wel het gouden dodenmasker van prinses Chen, die in 1018 op jonge leeftijd overleed. Locatie: **Drents Museum**, Brink 1, 9401 HS Assen

Openingstijden: di. t/m zo. 11.00 tot 17.00 uur. Toegang: € 13,00, CJP € 8,00, groepen vanaf 10 personen € 10,00 per persoon. Kinderen en jeugd tot 18 jaar gratis. Museumkaart gratis.

25 mei t/m 5 juni 2017: 59e Tong Tong Fair. Verreweg het bekendste en de grootste Eur-Aziatische festival ter wereld, die dit jaar weer 12 dagen zal duren. Er is op dit moment nog niet zo heel veel over deze editie te vertellen, omdat veel programma-

onderdelen nog moeten worden ingevuld. Maar reserveert u alvast de data in uw agenda. Want dit mag u niet missen. Houd u ook de website nauwgezet in de gaten: tongtongfair.nl.

18 en 19 juni 2017: SETAN JAWA tijdens het Holland Festival. Het is nog ver weg, maar in verband met de te verwachten toeloop op de entreebewijzen hier alvast een aankondiging. Begin vorige eeuw zochten veel arme Indonesiërs hun toevlucht tot de Javaanse mystiek, in het bijzonder tot de rituelen die een mens rijk zouden maken. SETAN JAWA ('Javaanse duivel') toont het Faustiaanse verhaal van een man die een pact sluit met de duivel. Deze maakt hem zo rijk, dat hij kan trouwen met een prinses. Maar de prijs van dit geluk is hoog. Regisseur Garin Nugroho – van wie onder andere de OPERA JAWA te zien was in het IFFR – heeft zich voor deze nieuwe zwijgende film laten inspireren door de donkere sfeer en stijl van klassiekers als Nosferatu en Metropolis. Er is een live uitvoering van de soundtrack

door het Rahayu Supanggah Gamelan Orchester en het Nederlands Kamerorkest en is gecomponeerd door Rahayu Supanggah. Een magisch-realistisch meesterwerk uit de moderne Indonesische Cinema. Locatie: **Muziekgebouw aan 't IJ**, in Amsterdam. Aanvang: 19.45 uur; start film om 20.30 uur, duur van de film: 70 minuten, zonder pauze. Toegangsprijzen: € 36,00 pp. (Studentenpas, CJP: € 33,00).

Belangstellenden worden met klem verzocht NU vast kaarten te reserveren, gezien de verwachte toeloop, via de website <http://www.hollandfestival.nl/nl/programma/2017/setan-jawa/> of op het adres: Stadsschouwburg Amsterdam, Leidseplein 26, 1017 PT Amsterdam, ma t/m za 12.00 – 18.00 uur, Tel: 020-5237787.

Help NICC Magazine aan nieuwe abonnees
Verras uw familielid, vriend, kennis of collega met een **GRATIS ABONNEMENT**
info@indisch-centrum-den Haag.nl

TONG TONG FAIR

25 mei t/m 05 juni 2017

De kaartverkoop is begonnen!

De kaartverkoop voor de 59e Tong Tong Fair is begonnen. Entreekaarten met vroegboek-korting zijn nu in onze ticketshop verkrijgbaar tot en met 24 mei middernacht.

<http://tongtongfair.nl/ticketshop/>

Pasar Kalender 2016

(update: 1 februari 2017)

Januari

14, 15: Steenwijk <http://www.istemewa-events.nl>
26, 27, 28: Breda <http://www.winkelcentrumhogevucht.nl>

Februari

18 t/m 26: Amsterdam www.woutnijlandevenementen.nl

Maart

4, 5: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
10, 11, 12: Zwolle <http://www.istemewa-events.nl>
19: Kallenkote (Steenwijk) www.tamanindonesia.nl
24, 25, 26: Arnhem www.stellarevents.nl
31: Apeldoorn www.pasarfestival.nl

April

1, 2: Apeldoorn www.pasarfestival.nl
15, 16, 17: Rotterdam <http://www.istemewa-events.nl>
21, 22, 23: Nieuwegein www.stichtingstellar.nl
28, 29, 30: Brussel – BE <http://www.istemewa-events.nl>
30: Zutphen www.pasaroostwest.nl

Mei

1: Brussel – BE <http://www.istemewa-events.nl>
5, 6, 7: Hasselt – BE <http://www.istemewa-events.nl>
6, 7: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
5, 6, 7: Geleen www.pasarfestival.nl
20, 21: Landgoed Nienoord (Leek) www.stichtingstellar.nl
25 t/m 28: Antwerpen – BE <http://www.istemewa-events.nl>
25 t/m 31: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl

Juni

1 t/m 5: Malieveld, Den Haag www.tongtongfair.nl
3, 4, 5: Den Helder www.stichtingstellar.nl
9, 10, 11: Purmerend <http://www.istemewa-events.nl>
10, 11: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
23, 24, 25: Leeuwarden www.stichtingstellar.nl
30: Zeist <http://www.istemewa-events.nl>

Juli

1, 2: Zeist <http://www.istemewa-events.nl>
7, 8, 9: Eindhoven www.stichtingstellar.nl
???: Breda www.raffyzorg.nl
8, 9: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
14, 15, 16: Groningen www.pasarfestival.nl
26 t/m 30: Steenwijk <http://www.istemewa-events.nl>
28, 29, 30: Oostende – BE <http://www.istemewa-events.nl>

Augustus

13 t/m 16: Dordrecht <http://www.istemewa-events.nl>
17: Kallenkote (Steenwijk) www.taman-indonesia.nl
18, 19, 20: Tilburg www.stichtingstellar.nl

September

8, 9, 10: Assen www.pasarfestival.nl
15, 16, 17: Middelburg www.stichtingstellar.nl
16, 17: Kallenkote www.taman-indonesia.nl
21 t/m 24: Alphen a/d Rijn <http://www.istemewa-events.nl>
29, 30: Enschede www.pasarfestival.nl
30: Maastricht <http://www.istemewa-events.nl>

Oktober

1: Enschede www.pasarfestival.nl
1, 2: Maastricht <http://www.istemewa-events.nl>
20, 21, 22: Nijmegen www.pasarfestival.nl
28, 29: Leek www.stichtingstellar.nl

November

11, 12: Rijswijk www.pasarmalamrijswijk.nl
???: Den Haag <http://www.manggarmegar.nl>

December

23 dec. t/m 7 jan.: (behalve 1^e Kerstdag en Nieuwjaarsdag)
Arnhem, Burgers Zoo <http://www.istemewa-events.nl>

Uw pasar aanmelden voor deze lijst? # info@indisch-centrum-denhaag.nl
ook kleine particuliere en verenigings pasars welkom (ter beoordeling door de redactie)

MEER DAN 40 **LANDEN**

1ct naar **vaste lijn** /min

NIEUW

[Meer informatie](#)

Colofon

Digitaal maandelijks Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Redactie:

Jean-Marie Bosch van Drakestein

Henk Harcksen

Fotoredactie: Han Dehne

Juniorredacteur: Chinook de Deugd

Correspondenten:

Albert van Prehn (Muziek, column)

Ferry Schwab (ICM-online)

Silfraire Delhay (Indisch Platform)

Sabina de Rozario (Door Blauwe Ogen)

Armando Ello (Hoezo Indo)

Ivo Pabbruwe (New Zealand)

Gedichten: Mary-Jane Sahanaja

Vormgeving & lay-out: Hans Vogelsang

Ondersteuning: Groep de Mos

Technische realisatie & verzending:

Dennis van der Ham

<http://www.borca-online.nl/>

Verschijning: de 15^e van elke maand

Sluitingsdatum kopij en advertenties:

de 10^e van elke maand

Advertentietarieven: op aanvraag

Abonnementen NICC Magazine: GRATIS

info@indisch-centrum-den Haag.nl

Postadres: Newtonstraat 660

2562 LA Den Haag - Netherlands

W: www.indisch-centrum-den Haag.nl

E: <http://indisch-centrum-den Haag.blogspot.com>

@: info@indisch-centrum-den Haag.nl

Rabobank IBAN: NL39 RABO 0129 216 836

t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

BIC: RABONL2U

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.

© 2016 N.I.C.C. Den Haag

NIEUWS en ACTUALITEITEN binnen de INDISCHE GEMEENSCHAP sinds 1999

DE *Indische* INTERNETKRANT

WWW.ICM-ONLINE.NL

Tegen inlevering

van deze BON

ontvangt u op 4 en 5 maart 2017 aan de kassa van de

Pasar Malam Rijswijk

€ 1,50 korting op een entreekaartje

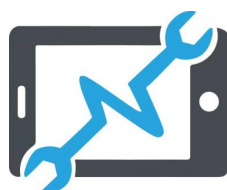
DE BROODFABRIEK
EXPO & EVENT CENTER

Volmerlaan 12, 2288 GD Rijswijk

www.pasarmalamrijswijk.nl

Alleen geldig op de entreekaart voor een volwassene op 5 en 6 maart 2016

Niet geldig in combinatie met andere acties

SHOPDEN
BORCA ONLINE

Borca Online Service
Computer

Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

	N A A M	e – M A I L A D R E S
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		

Deze e-mail-adressenlijst 'knippen en plakken' en versturen naar e-mail: info@indisch-centrum-den Haag.nl of printen en versturen per post (voldoende frankeren) naar: Administratie NICC Magazine # Newtonstraat 660 # 2562 LA Den Haag